

Iskra

29

DRUKČIJA SLIKA BUDUČNOSTI

Sveopća glad za kilovatima i našu državu ne mimoilazi. Za Jugoslaviju je ovo toliko važnije, jer smo zbog neadekvatne strukture naše industrije jedan od najvećih svjetskih potrošača energije po jedinici društvenog proizvoda. Kako, dakle, prići rješavanju ovog problema? Da li ćemo se opet prenatgiti i odlučiti za skupe, uvezene i ekološki riskantne projekte?

Dileme ne smije biti. U obzir dolaze najrazličitiji izvori energije, ali samo pod uvjetom da su potpuno bezopasni za okolinu i sredinu u kojoj živimo. Moramo se pomiriti s tim da naš imperativ ne može biti više želja za beskonačnim mogućnostima proizvodnje količina bez promišljenosti o tome koliko nas to može stajati. Novo doba koje dolazi i u koje ćemo se morati uključiti, bit će doba znanja, elektronike, novih materijala, novih i čistih izvora energije. To će biti doba malih, ali stalnih koraka, doba štednje sirovina, energije i ljudskog rada. Krasit će ga kvaliteta a ne više količina i, prije svega, čvrsta koegzistencija s okolinom koju je industrijsko doba gotovo uništilo. Iskra, najveća

OUR elektronske industrije Jugoslavije, sposobna je pomoći društvu u rješavanju energetskih problema. Svojim upravljačkim uređajima i procesnim sistemima može već kod relativno skromnih investicija omogućiti značajno poboljšanje korištenja postojećih energetskih izvora. Time možemo postići i znatnu uštedu deviza koje bi progutali novi ekstenzivni izvori energije, među kojima i najnepoželjniji – nuklearni.

POVODOM SVOJE 40. GODIŠNJICE, 35.000 RADNIKA ISKRE ŽELI SEBI I SVIM RADNIM LJUDIMA NAŠE ZEMLJE DA BI SE UMJESTO LIJEPIH RIJEČI, AFIRMIRALI SUVREMENI, EFIKASNI I JASNI UVJETI PRIVREĐIVANJA KOJIM BI ČOVJECU BILI TRAJNO OSIGURANA SLOBODA, DOSTOJANSTVO I BLAGOSTANJE.

Iskra

1946 - 1986

ZNANJE ZA BUDUČNOST

Na drugačen način

Kdorkoli te mesece bere, all lista jugoslovansko časopisje, revije in tednike, ki ne izhajajo v Sloveniji, bo lahko pogosto opazil celostranske Iskrine oglase (enega izmed njih objavljamo kot naslovnico), ki tako po svojem oblikovanju, kot besedilu izstopajo od naše običajne propagandne oblike in navade.

To seveda ni ostalo nepazno v jugoslovanski javnosti in zagrebški tednik »Danas« je 5. avgusta v prispevku pod naslovom »S čipom po glavi« izpod peresa Sunčane Novakove prinesel tudi naslednje vrstice, zapisane ob Iskrini »jugoslovanski propagandni akciji«: »Sporočilo 35.000 delavcev Iskre ob 40-letnici kolektiva je vnovičen zgled združenega dela, tehnološko preusmerjenega, ki oglašuje na drago plačanih straneh svoje »znanje za prihodnost«. Besedilo sporočila je daljše in bi prej pričakovali opise performans in konfiguracije njihove ponudbe. No, ti pa nasprotno pišejo, kako želijo vsem delovnim ljudem te dežele, da naj bi se namesto lepih besed afirmirali sodobnejši, učinkovitejši in močnejši pogoj gospodarjenja, s katerimi bi človeku trajneje zagotovili svobodo, dostojanstvo in blaginjo. Postavljajo tudi nova znamenja, »kajti prihodnost ni ravna pot in brez pravil«, nekakšna opozorilna znamenja »v razmerah, ko polovica vodilnega kadra pri nas nima ustrezne izobrazbe... in je pred izobraženimi ter brezposelnimi trnova pot...« In ob črnobeli »vision« štirih nukleark, polnih pritažene groze in eno samo, samcato vpljoče radioaktivno drevesce, so nam ponudili drobno zgodnico o drugačni podobi prihodnosti, kajti Iskra »je sposobna pomagati družbi tudi pri reševanju njenih problemov«.

Razlika glede na dosedanji marketinški (in ne samo marketinški) pristop je več kot očitna: oglaševalci lastnega znanja in tržno preusmerjeni zagovorniki znanosti ne poučujejo več referatsko javnosti o tem, kaj bi bilo potrebno, temveč o tem, kako sami to delajo.«

Zanimivo, mar ne?

D. Ž.

Iskra

Iskra-SOZD elektrokovinske industrije, n. sol. o.
Izobraževalni center Iskre,
61001 Ljubljana, Trg revolucije 3

razpisuje posebno obliko pospešenega izobraževanja za izpopolnjevanje strokovne izobrazbe po programu:

8. Zunanjetrgovinska šola v Iskri

v času od 3. 2. 1987 do 24. 4. 1987

Pospešeno strokovno izpopolnjevanje je namenjeno delavcem, ki jih Iskra usmerja na odgovornejša dela in naloge na področju mednarodnega poslovanja Iskre.

Vsebina:

Program je sestavljen iz izbranih splošnih in posebnih tem, ki celovito pokrivajo področje mednarodnega ekonomskega poslovanja organizacije združenega dela. Nova specifična in interdisciplinarna znanja, ki jih terja zunanjetrgovinsko poslovanje Iskre in mednarodno okolje, izhajajo iz teoretičnih osnov in so močno naravnana na aktualna vprašanja in družbeno ekonomske poslovne prakse s končnim poudarkom na Iskrini problematiki mednarodnega poslovanja.

Pogoji za vpis:

Za vpis v program strokovnega izpopolnjevanja se lahko prijavi vsak, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- je zaposlen v Iskri vsaj 2 leti,
- ima višjo, ali visoko strokovno izobrazbo tehnične, ekonomske, pravne, ali izjemno tudi druge smeri,
- obvlada aktivno enega izmed svetovnih jezikov,
- je star manj kot 35 let.

Kandidati, ki niso oproščeni opravljanja posebnega strokovnega izpita za delo pri zunanjetrgovinskih poslih, morajo izpit, ki je eden izmed pogojev za ZT registracijo, opraviti do pričetka 8. ZT šole.

Temeljni seminar za zunanjetrgovinsko poslovanje, oz. za pripravo kandidatov za opravljanje posebnega strokovnega izpita bo od 29. 9. do 11. 10. 1986 v Portorožu, prvi izpitni rok bo v oktobru 1986.

Organizacija:

Skupne oblike andragoškega dela bodo organizirane celodnevno 6 dni v tednu. Kandidate opozarjamo, naj si prilagodijo obveznosti v zasebnem življenju na nadpovprečno obremenitev v času šolanja. Obiskovanje šole bo redna delovna obveznost.

V okviru priprav na šolanje bomo organizirali tudi temeljna predavanja o izbranih ekonomskih temah v obliki uvajalnega seminarja.

Nosilci programa:

Ekonomska fakulteta Borisa Kidriča, Ljubljana,
SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana

Vodja programa:

dr. Mitja Tavčar, dipl. ing.

Strokovni koordinator programa:

dr. Vekoslav Potočnik

Čas in kraj:

S programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli v torek, dne 3. 2. 1987 ob 8., v hotelu Transturist, Škofja Loka. Zaključek programa šolanja predvidevamo 24. 4. 1987 ob 14.

Prijave:

Izpolnjene prijavnice naj organizacije, v katerih so kandidati zaposleni, pošljejo najkasneje do 10. septembra 1986 na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center Ljubljana, Trg revolucije 3/XI.

Posebej prosimo, da upoštevate razpisni rok, ker bomo pričeli s prijavi kandidatov za šolanje že v septembru 1986 (ZT registracija, dopolnilni tečaj tujih jezikov, uvajalni seminar).

Podrobnejše informacije o vpisnih pogojih, organizaciji, izvedbi in vsebini programa lahko dobite na tel. št.: 061/222-212.

Iskra Kondenzatorji

Posledice PCB tudi zaradi nedorečene zakonodaje

Problematika posledic onesnaževanja s PCB v Semiču še vedno ni dokončno rešena. Ureditev odlagališča na tovarniškem dvorišču semiške Iskre sicer zadovoljivo poteka, prav tako tudi druge aktivnosti (ekološke meritve, preiskave zdravstvene ogroženosti itd.). Toda semiški Iskraši se ob tem srečujejo še z vrsto nerešenih vprašanj, kot so med drugimi nezadovoljiva zakonodaja o uporabi nevarnih snovi v tehnoloških procesih, kot tudi neurejeno zdravstveno varstvo delavcev in prebivalcev na tem območju.

Na nekatere nerešene probleme so opozorili tudi na torkovem srečanju v Semiču: glavni republiški sanitarni inšpektor Metka Macarol — Hiti, predstojnik skupine SEPO pri Institutu Jožef Stefan Svetozar Polič, član KPO SOZD Iskra za razvoj in inovacije Rado Faleskini, vodja projekta za vpeljavo sistema varstva okolja v SOZD Iskra Marijan Štravs, predsednik KPO Iskra Semič Vladimir Zorc in Peter Jančan, ki je v semiški Iskri zadolžen za spremljanje sanacije onesnaženja s PCB. Udeleženci srečanja so si najprej ogledali sanacijo odlagališča na tovarniškem dvorišču, ki se je začela v začetku maja in poteka po programu. Kot zanimivost povejmo, da so izkopal 18 000 m³ materiala, od tega 6000 m³ onesnaženega s PCB in 12 000 čistega.

Nato so si ogledali proizvodni proces energetskega kondenzatorjev, kjer so proizvodnjo s PCB zamenjali z novim impregnantom PXE, ki ne vsebuje polikloriranih bifenilov. Res je, da to snov uporabljajo tudi v drugih evropskih državah in je v zadnjih petih letih pojmovana kot impregnans, ki je tehnično in tehnološko najbolj sprejemljiv — toda — naša zakonodaja o uporabi nevarnih snovi v tehnoloških procesih ni urejena do take mere, kot si Iskra kot uporabnik teh snovi želi. Zakon o prometu s strupi dovoljuje uvoz nevarnih snovi takrat, kadar le te niso prepovedane v državi proizvajalki in ko jih pri

nas ni na seznamu strupov. Toda to je nezadostno. Glede na okoliščine, ki so nastale pri onesnaženosti okolja s PCB in slabe izkušnje, ki jih je Iskra ob tem imela, si le ta razumljivo želi uradno potrdilo o uporabi nevarnih snovi v tehnoloških procesih. Poleg tega gre tu tudi za samo zdravstveno varstvo delavcev, ki s temi snovmi delajo. Zato so se na srečanju zmenili, da bodo od republiškega Komiteja za zdravstvo, Zavoda za zdravstveno varstvo, Komiteja za delo in Zavoda za varstvo pri delu zahtevali jasna stališča in odgovore glede uporabe nevarnih snovi v proizvodnji.

Na srečanju je tekla beseda tudi o neurejenem zdravstvenem varstvu na semiškem območju in pomanjkanju kadra na področju medicinskega dela. Predvsem gre za neobveščeno in premajhno poznavanje problematike PCB. Zato bodo v oktobru organizirali širši posvet o posledicah uporabe PCB, kjer bodo vključeni vsi zdravstveni delavci. Strokovne ustanove bodo skušale nuditi strokovno pomoč splošnim zdravnikom in s sodelovanjem črnomaljskega zdravstvenega doma bolj sistematično rešiti problem medicine dela.

Ob koncu razgovora so se udeleženci med drugim tudi dogovorili o vsebini poročila za izvajanje sanacije, ki ga bodo posredovali nekaterim republiškim organom.

Vesna Žunič

Popravek

V članek »Poslovanje SOZD ISKRA v prvem poletju 1986«, objavljenem v 27. št. Iskre, se je vrinila napaka.

»Pri opisu izpolnitve plana proizvodnje se podatek za DO Mikroelektroniko pravilno glasi 45,6% in ne 38,6%, kot bilo pomotoma navedeno.«

Janko Šavli

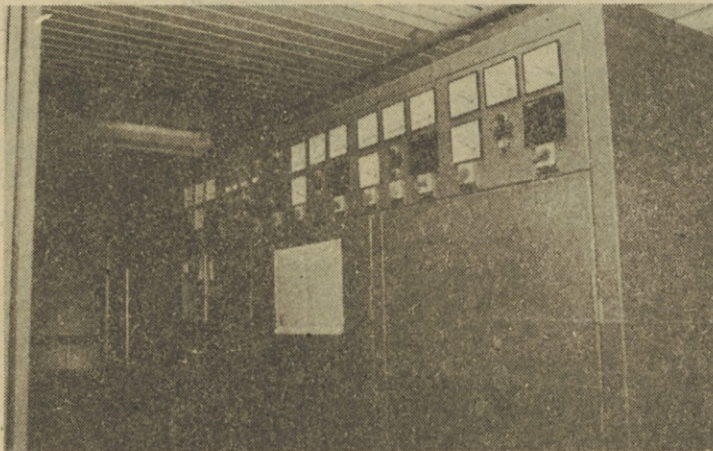
Novo obdobje v Keramiki se je že začelo

TOZD Keramika doživlja v zadnjem času temeljite spremembe, pogojene z zahtevami trga in s premiki v sami miselnosti glede pomena vlaganj v razvoj in proizvodnjo naj sodobnejših materialov in izdelkov s tega področja. Od proizvajalca polizdelkov kot so nosilci za upore in visoko frekvenčna keramika za potrebe industrije elementov, tovarna prerašča v pomembnega proizvajalca tehnične in elektronske keramike, ki jih vgrajuje v svoje izdelke že petindvajset Iskrinih tovarn. V svetu uporaba tovrstnih materialov in izdelkov skokovito prerašča. V razvoj najperspektivnejših, izvozno obetavnih programov se TOZD Keramika že uspešno vključuje.

K osvojitvi novih tehnologij in programskih sklopov je pripomoglo nenehno delo v razvoju, v sodelovanju z zunanjimi inštitucijami, kot sta Inštitut Jožef Stefan in Kemijski inštitut Boris Kidrič. Prvi rezultati, oz. poskusne serije so potekale v starih, razdrobljenih in utesnjenih proizvodnih prostorih. Z zgraditvijo nove tovarne pa so si delavci ustvarili podlago za še hitrejši razvoj, večjo proizvodnjo in izvoz.

Od otvoritve je minilo devet mesecev, zato nas je zanimalo, kako se uresničujejo zastavljeni cilji v sodobnih proizvodnih prostorih in z novo opremo. O tem smo se pogovarjali z direktorjem Otmarjem Zornom, ki je na vprašanje o učinkih vlaganj, tako glede kvalitete obstoječih izdelkov, kot izpolnjevanju novih programov in bodočega razvoja, odgovoril: »Keramika, kljub vsem težavam, ki so bile v začetku, dobiva tudi v širšem prostoru boljše jutri. Odraslega je, da smo uspeli vzpostaviti dobre odnose z Energoinvestom v Sarajevu, ki ima uvoženo določeno opremo za specialne namene in kupljeno licenco. Eden izmed njihovih glavnih interesov je naše znanje, zanj so nam dali veliko mero priznanja. Skupaj z IJS smo uspeli v zadnjih letih spraviti naše programe do stopnje tržnosti.

Jeseni, pred sejmom elektronske bomo skupaj organizirali sestanek vseh proizvajalcev tehnične in elektronske keramike, kjer bi postavili neko strategijo keramike, da bi v širši slovenski prostor dali več informacij, več znanj o keramiki in se dogovorili glede delitve programov, kjer je to potrebno, večkrat se srečujemo s tem da pri nekaterih enostavnih proizvodnjah, ki smo jih sposobni vsi delati, konkuriramo drug drugemu, si zbijamo ceno in delamo slab vtis. Dogovori so v teku in upamo, da bomo že letos dosegli sporazum, na tržnem, tehnološko-tehničnem in na področju opreme, o izmenjavi informacij in strokovnjakov. Programi vseh teh tovarn so med seboj tako različni, da je prepletanje v bistvu le 10%. Na elektronskem in specialnem tehničnem področju smo mi prvi. V Energoinvestu obvladujemo tehnično področje svečk, v Tolminu pa so dobri na področju korundne keramike, v Izlakah pa v steaktitu. Tako ima vsak svoje prvo

Moderne peči za sintranje keramike

programsko področje, obstaja pa še nekaj polprogramov pri vsakem od nas, ki se lahko nekoliko prepletajo, vendar niso tako kritični, da se ne bi mogli dogovarjati.

Če pogledamo, kje smo mi danes: Dokončno zapiščamo lokacijo v Vižmarjih in proizvodnja se urejuje v normalen proces. Ni več dvojnosti, ki so se pojavljale tako, da v novi tovarni prihaja od tega, da smo pripravljene prodajati tudi tehnologijo. Ena izmed takih je tudi tehnologija za varistor, ki jo prodajamo skupaj z opremo. Zanj so močno zanimajo Brazilci, v tem smislu so sprožene že določene aktivnosti. Brazilci so resni kupci in predvidevam da se bo sodelovanje razvilo tako daleč, da bi v

Braziliji postavili novo proizvodnjo in tako dokazali našo kvaliteto.

Pri kakovosti smo naredili korak toliko naprej, da imamo že zanesljive informacije o tem, da bo UL standard (ameriški potrošni standard kvalitete varistorja) potrjen tako, da bomo varistor veliko lažje tržili v svetu in doma ter dvignili proizvodnjo na raven svetovnih količin.

Ena izmed nadaljnih obetavnih možnosti je proizvodnja na področju piezo keramike, kjer smo pri brencalih že na stopnji neke normalne proizvodnje. Intenzivno pa se lotevamo novega dela, ki je bilo programsko načrtano že prej. To je piezo keramika kot merilec tlaka, skupaj s strokovnjaki z IJS, ki so pri

Otmar Zorn

bazičnem razvoju odigrali veliko vlogo. Področje je izredno zanimivo za industrijo in tudi telefonijo.

Vedno bolj postaja jasno, da je keramika tudi interdisciplinarna in potrebuje strokovnjake s področja elektronike in fizike. Kemija je baza, vendar je treba nanjo nadgraditi še ustrezno elektroniko. Z intenzivnimi akcijami smo uspeli pridobiti del strokovnjakov, zato lahko računamo s pospešeno proizvodnjo elementov in opreme.

— Ali nameravate vlagati v razvoj skupaj z ostalimi proizvajalci keramike?

»Da, IMP je pripravljen vlagati na področju piezo keramike za merilne nivoje. Pri določenih programih je pripravljen sodelovati tudi Energoinvest, ne toliko z denarjem, kot s posamezno opremo, za katero ima licenco. Kupili bomo visoko temperaturno peč in jo predelali po njihovem konceptu. Že obstoječa tunnelska peč pa bo postala visoko temperaturna peč in bo sposobna za proizvodnjo najkvalitetnejših materialov. Za nas predstavlja velik izziv, da dosežemo sposobnost narediti kakovostno opremo (skupno z našo Orodjarno), tako za prodajo kot tudi za potrebe lastne proizvodnje.

— Na IJS pravkar dograjujejo nov tehnično-tehnoški laboratorij, ali so vaši razvojni načrti konkretno povezani z delom v tem laboratoriju?

»Sodelovanje v razvoju z IJS kontinuirano teče naprej, v okviru akcije 2000 raziskovalcev pa se bošta tam izpopolnjevala dva naša mlada strokovnjaka.«

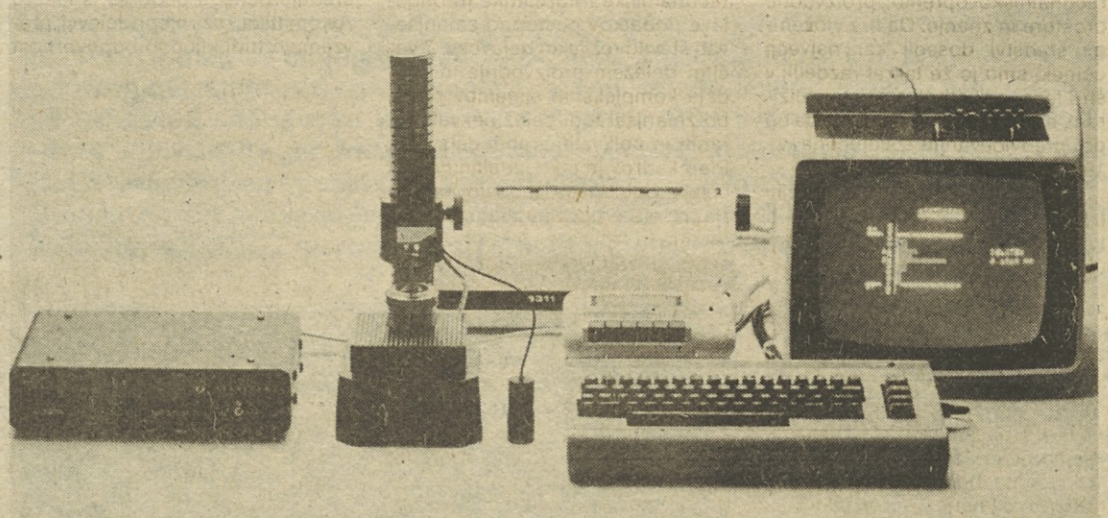
I. S.

Srednjeročne usmeritve

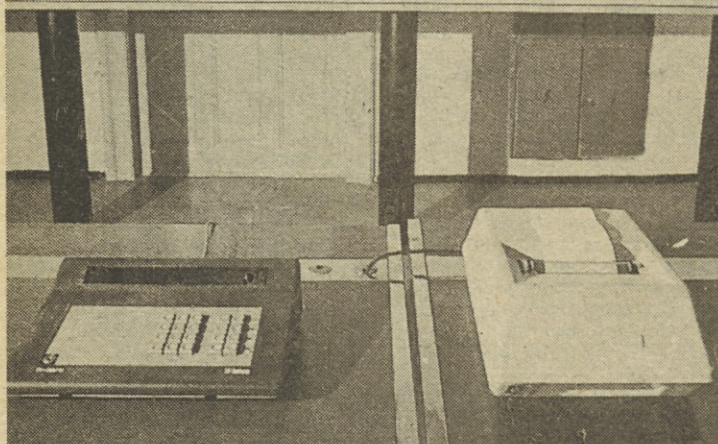
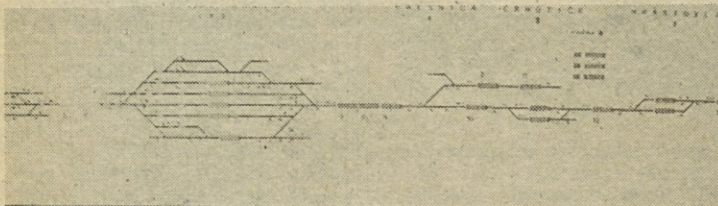
Kot je v uvodu poudaril Boris Lašič, predsednik KPO SOZD Iskra, so strateški razvojni programi Iskre sestavni del širšega družbenega razvoja in kot taki vključeni tudi v republiške in zvezne razvojne dokumente. V Iskrinih srednjeročnih dokumentih pa je realizacija petih programskih sklopov opredeljena kot predpogoj za ohranitev osvojene tržne in produkcijske pozicije in za povečanje izvozne naravnosti za cca 20%. Za doseg teh ciljev pa bomo morali v Iskri predhodno obnoviti tehnološko in ekonomsko raven proizvodnje programskih področij, ki so zajete v njen strateški razvoj in med katere sodi tudi tako imenovana Aktorika (skrajšano ime za program Kibernete, Avtomatike).

Prav v omenjeni projekt pa se s svojim razvojno-proizvodnim programom aktivno vključuje tudi delovna organizacija Avtomatika, ki je bila s strani SOZD Iskra

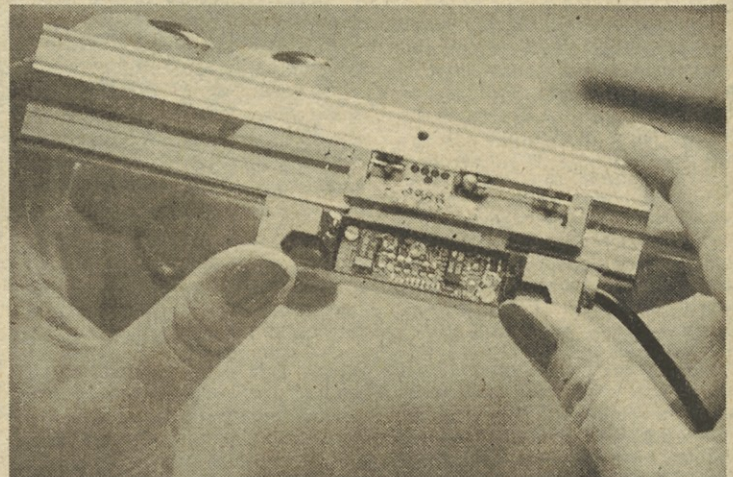

Digitalni komparator TGD

imenovana za nosilko razvoja in proizvodnje sistemov za avtomatizacijo. V njenem delovnem okolju

Sistemi za daljinsko upravljanje v železniškem prometu TI-30

Inkrementni linearni merilni dajalnik TGM

pomeni to integracijo, oz. pospešeno osvajanje sistemskotehnoloških znanj s področij industrijskih procesov, energetike, prometa, agroživilstva, strojegradnje, zaščite objektov itd. na osnovi krepitve lastne razvojne baze, kot poslovnega in znanstvenega povezovanja z domačimi in tujimi partnerji in znanstvenimi institucijami.

V skladu z že opredeljeno razvojno strategijo delovne organizacije ter tržnimi možnostmi pa so v projektu postavljeni tudi temeljni srednjeročne prodajne politike, katere osnovo predstavlja opredelitev »ciljnih trgov« v smislu ekonomske upravičenosti nastopa po posameznih programskih vertikalah in z njo vezano uravnoteženje odnosa konvertibilnih in klirinških tržišč, ki se trenutno nagiba v korist kliranga. Iz nje izhaja tudi že v srednjeročnih dokumentih Avtomatike zapisana obveznost, da do

1992. leta močno poveča celoten izvoz od letos planiranih 34 mio \$ na 121 mio \$, ob pozitivni devizni bilanci in s povečanim deležem konvertibilnega priliva od sedanjih 50% na 57% v 1992. letu. Agresivna izvozna usmerjenost, vezana na kvaliteto ponudbe in dosledno izpolnjevanje rokov pa bo v nadaljevanju tudi spremenila strukturo prodaje iz sedanjega razmerja domači trg : izvoz = 71 : 29 na predvideno 59 : 41.

V skladu s sprejetimi temelji za srednjeročno obdobje se v investicijskem projektu delovna organizacija pojavlja tudi z vrednostno opredelitvijo vlaganj v osnovna in trajna obratna sredstva. V Avtomatiki smo se že v prejšnjem srednjeročnem obdobju odločili za investicijo »industrijska avtomatika«, ki je namenjena tehnološkemu prestrukturiranju proizvodnje in zahteva vlaganja v sodobno testno in

Dne 8. 7. 1986 je bila v prostorih delovne organizacije Iskra Kibernetika v Kranju redna seja Izvršnega odbora Splošnega združenja elektro industrije Slovenije, na kateri je bila predstavljena zasnova strateških razvojnih programov Iskre, ki predstavljajo Aktoriko.

računalniško opremo, proizvodne prostore in znanje. Da bi z vloženiimi sredstvi dosegli kar največji učinek, smo jo že takrat razdelili v štiri faze, od katerih sta dve realizirani, ena je v pripravi, slednja pa bo po predvidevanjih zaključena v 1987/88. letu.

Investicije, ki smo jih opredelili po projektih:

- integralno računalniško vodenje prometa, industrije in energetike

- strateških elementov

- in energetske elektronike

predstavljajo torej, nadaljevanje že v prejšnjem obdobju začete strategije razvoja. Prioritetno pri vlaganjih v posamezne, opredeljene programe in v okviru teh v nove proizvode pa bodo imeli predvsem izvozno usmerjeni proizvodni in prodajni programi z nižjim deležem materialnega vložka (cca do 30%) in večjo akumulativnostjo ter tisti, ki bodo omogočali hitrejši razvoj novih izdelkov in gradnjo sistemske prodaje.

Na ta način bomo po eni strani zadovoljili potrebe jugoslovanskih proizvajalcev po sodobni elektronski opremi v prometu, industriji in energetiki. Po drugi pa izboljšali ekonomiko poslovanja (akumulacija naj bi se iz sedanjih 6% povečala na 13% v 1992. letu) in sprejeli tehnološko prestrukturacijo v delovni organizaciji, ki praktično že poteka. Izločajo se zastareli in neakumulativni programi, ki imajo danes do 53% materialne vsebine. V skladu s planirano domačo tržno ponudbo bomo hkrati tudi nadomestili uvoz opreme, ki jo potrebuje naše gospodarstvo in s tem prihranili družbi znatna devizna sredstva. In še en važen element, bistveno bi skrajšali inovacijski proces.

Za realizacijo omenjenih ciljev, pri katerih glede na znane pogoje gospodarjenja ne moremo pričakovati pomoči od zunaj, se je morala Avtomatika notranje reorganizirati. Poiskati je morala notranje rezerve, v kar se aktivno vključuje tudi kadrovska politika delovne organizacije. Proizvodni programi namreč, zahtevajo razvojno intenzivno tehnologijo kupca, kjer se naprave in sistemi avtomatizacije vgrajujejo. Analiza stanja kaže, da ima delovna organizacija premalo strokovnjakov in, da se bodo potrebe glede na zastavljene cilje še povečale. To pa pomeni, da bo morala Avtomatika v tekočem srednjeročnem obdobju z ustrežno kadrovsko politiko zagotoviti dvig strokovne izobrazbe in funkcionalnega znanja ter z uvajanjem

računalniške informatike in obdelave podatkov postopno zmanjševati število režijskih delavcev. Z večjim deležem proizvodnje in prodaje kompleksnih sistemov pa se bo zmanjšal tudi delež nekvalificiranih in polkvalificiranih delavcev. Plan kadrov je tako izdelan po načelu produktnega zaposlovanja in po načelu programiranega štipendiranja in izobraževanja ob delu.

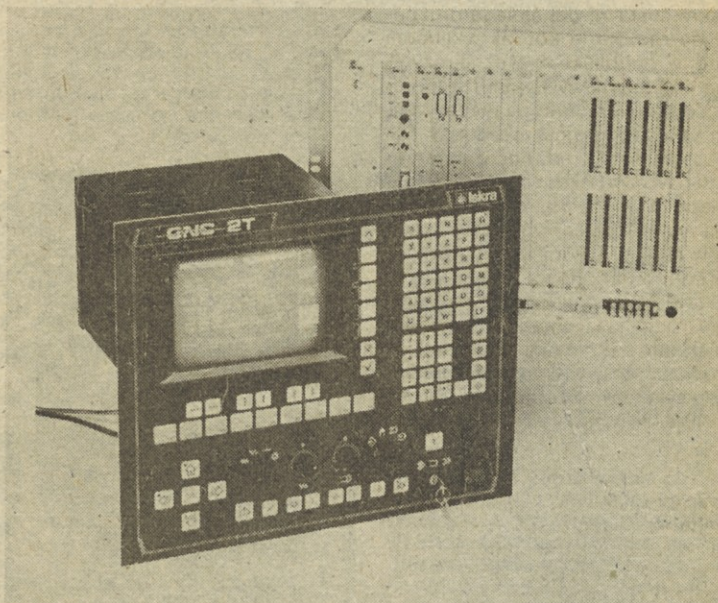
Da je zastavljene, dokaj drzne cilje ob skupnih naporih celotnega kolektiva možno realizirati, navedimo za zaključek nekaj podatkov o rezultatih poslovanja za prvo polletje letošnjega leta, ki do neke mere že odražajo notranje prestrukturiranje proizvodnje. Tako smo realizirali za cca 18 mio \$ izvoza, kar predstavlja dobrih 52% letnega plana, medtem, ko smo glede na plan dosegli: celotni prihodek v višini 55,1%, dohodek 51,5%, čisti dohodek 52,6%, celotne prodaje 56,6% in akumulacijo, ki predstavlja 3,6% celotnega prihodka.

S tem zaključujemo povzetek razvojne usmeritve delovne organizacije do zaključka tekočega

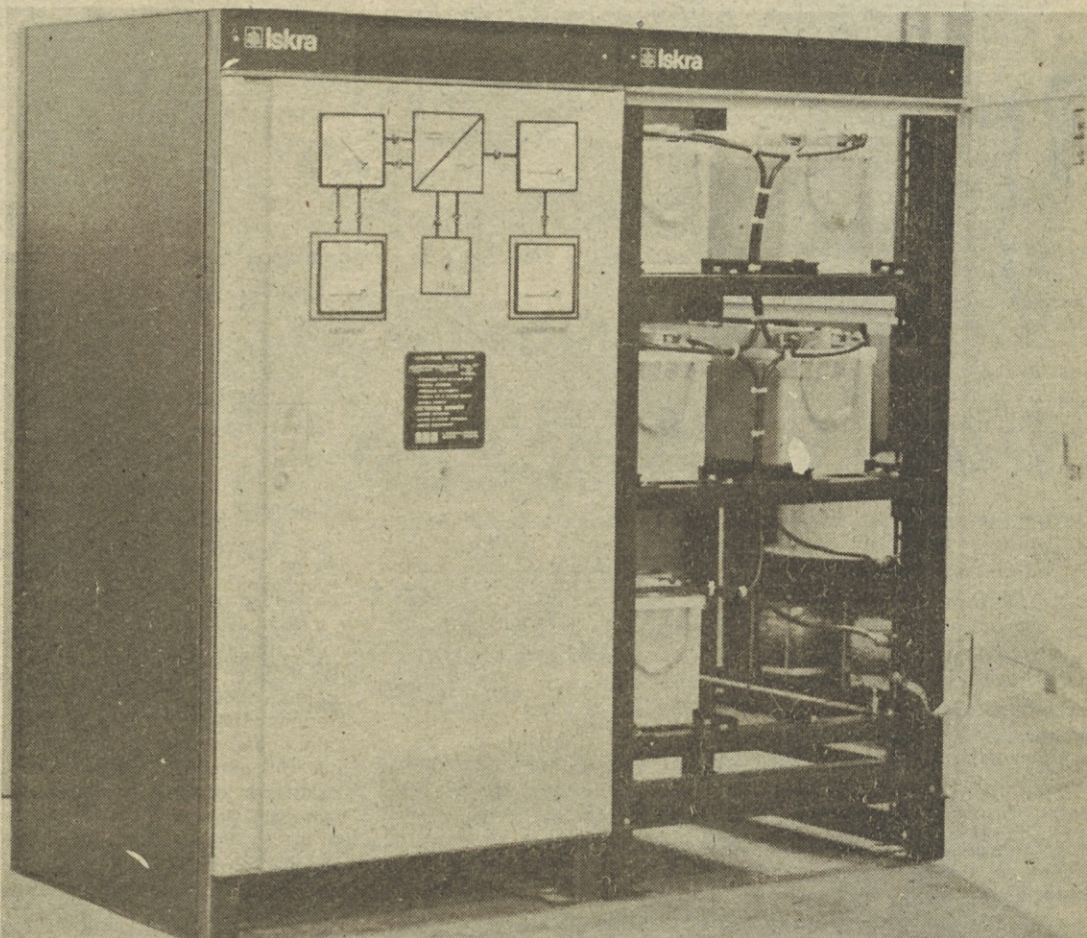
srednjeročnega obdobja, s katero Avtomatika, oz. njeni delavci prevzemajo tudi ključno odgovornost

za širši gospodarski in družbeni razvoj.

Š. D.

Numerični krmilni sistem CNC — 2 T

Brezprekinitveni napajalni sistemi

Spodbudnejše poslovne številke

Lansko poročilo o poslovanju Široke potrošnje v prvih šestih mesecih ni obetalo veliko — izguba v dveh temeljnih organizacijah (vrhniške Antene in Elektromotorji iz Železnikov) je napovedovala vrsto težav. Razmere pa so se po zaslugi uspešnih (pred)sanacijskih ukrepov temeljito spremenile. Rezultat poslovanja delovne organizacije v prvih šestih letošnjih mesecih namreč prikazuje pozitivno sliko v vseh subjektih.

Akumulacijo so ustvarili v vseh temeljnih organizacijah, žal pa podatka o sicer uspešnih dosežkih ne moremo primerjati z načrtovanimi številkami, saj Široka potrošnja do današnjega dne še ne premore gospodarskega plana. Zato bodo tudi ostali kazalci, ki sicer sodijo v poročilo o uspehu gospodarjenja za tako primerjavo okrnjeni.

Uvod smo pričeli z rezultatom zbirnega poročila, zato pričnimo s proizvodnjo (iz katere pa seveda vse izvira) v nadaljevanju. Po seštevku načrtovanih proizvodnih obsegov posameznih temeljnih organizacij, ki sestavljajo Široko potrošnjo, je bil fizični obseg proizvodnje v prvem polletju nekoliko presežen, indeks 51,2 nakazuje možnosti za preseganje tudi v bodočih mesecih. Malenkostno zaostajanje za načrtovanim proizvodnim obsegom so zabeležili le v dveh temeljnih organizacijah (Železniki in Spodnja Idrija), v vseh ostalih pa so indeksi nadpovprečno visoki. Proizvodnji je sledila tudi prodaja, ki je na domačem trgu celo za malenkost ugodnejša (letni obseg dosežen z indeksom 51,5). Za načrtom nekoliko zaostaja izvoz, kar je nedvomno treba pripisati tudi nespodbudnim ekonomskim posegom zvezne vlade. Vseeno pa ne gre prezreti imenitnih izvoznih uspehov dveh TOZD: na Pržanu so namreč že v prvem polletju dosegli 65% za letos načrtovanega čistega konvertibilnega izvoza, v Retečah pa celo 74%. Zaostajanje doseženega izvoza za načrti je spremljalo

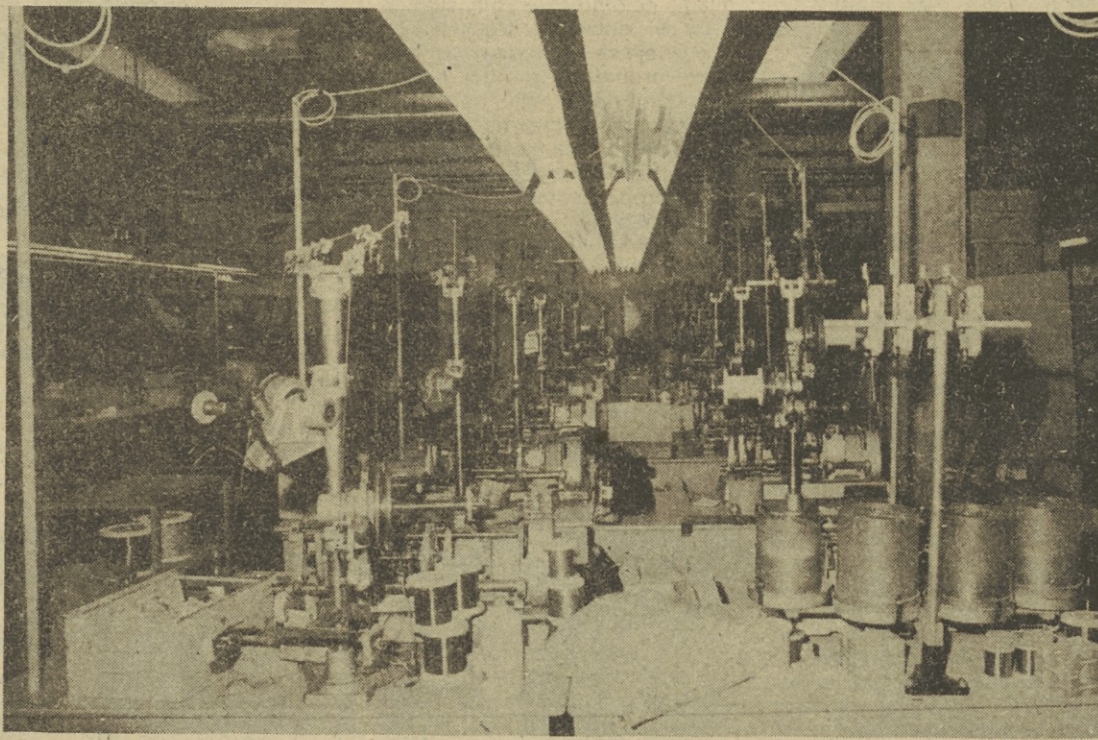
tudi zaostajanje uvoza, ki je za dve odstotni točki za realiziranim uvozom. Razmerje je torej kljub manjšemu celotnemu obsegu zunanjetrgovinske menjave ugodnejše kot pred letom.

Finančni kazalci, ki jih zaradi velikih zadreg z gospodarjenjem lani komajda lahko upoštevamo kot realne (čisti dohodek, na primer, je v letošnjem polletju v primerjavi z lanskim porastel kar za 209%, da

akumulacije niti ne omenjamo) opisujejo letošnje leto kot poslovno eno najbolj, če ne celo najuspešnejše v vsej desetletni zgodovini Široke potrošnje.

Posebej velja poudariti tudi dejstvo, da je ozdravljen — čeprav morda le začasno — tudi dolgoletni gospodarski »bolnik« TOZD Elektroakustika iz Sežane, kjer so ukrepi družbenega varstva vsaj na tem področju nedvomno obrodili pozitivne rezultate.

Stane Fleischman

Sežanska TOZD Elektroakustika je v prvem letošnjem polletju poslovala brez izgube.

Iskra Kibernetika

Hitro v akcijo

Pomembnejše poslovne rezultate Iskre Kibernetike v prvem polletju smo objavili v posebni izdaji glasila DO. Obravnave v TOZD in delovni skupnosti so že za nami, kljub temu želimo znova opozoriti na zapleten položaj kolektiva.

Na osnovi polletnih rezultatov in ukrepov Zveznega izvršnega sveta je bilo mogoče pričakovati, da bomo poslovno leto zaključili brez izgube. Napovedane so višje izvozne stimulacije, pospešena naj bi bila rast tečaja, obresti pa nižje. Uskladili naj bi celo rast dohodka z osebnimi dohodki.

Naša prizadevanja so se sesula ob sprejetju odloka o obveznem predhodnem obveščanju Zveznega zavoda za cene o spremembi cen za določene izdelke in storitve. Zagodla sta nam jo tudi odloka o znižanju cen za nekatere izdelke. S tem so zamrznjene cene števec — naših nosilnih izdelkov — in stikal. S prodajo teh izdelkov dosežemo 50% prihodkov.

Sprejeti odloki nas bodo vsak mesec prikrajšali za 300 milijonov dinarjev zaradi nižjih cen in za 350 do 380 milijonov zaradi zam-

rnjenih cen izdelkov. To pomeni, da bi v sedanjih razmerah izgubili do konca leta že blizu štiri milijarde dinarjev celotnega prihodka, česar nikakor ne bodo mogli nadomestiti učinki ukrepov za dodatno spodbujanje izvoza. Verjetno se bomo že v devetih mesecih srečali z resnimi motnjami v poslovanju.

Seveda bomo rešitve iskali tudi znotraj kolektiva. Pospesene so vse aktivnosti za izboljšanje položaja Kibernetike. Skrbno izvajamo sprejete ukrepe za odpravo motenj v poslovanju. Nastalemu položaju v državi bo prilagojena tudi naša proizvodnja, tako bomo prisiljeni zmanjšati proizvodnjo enofaznih števec za domači trg. Nedvomno pa položaj ni enostaven in ne bo rešljiv brez skupne akcije v SOZD Iskra in širše družbenopolitične skupnosti.

Vodstvo kolektiva je s položajem Iskre Kibernetike seznanilo predsednika KPO SOZD Iskra Lasiča in predsednika Izvršnega sveta Skupščine občine Kranj Henrika Peternela. V okviru SOZD naj bi skušali razbremeniti Kibernetiko zaradi visokih obresti v internem dinarskem prometu, obveznosti do zunanjetrgovinske mreže iz preteklih let ter precejšnjih obremenitev za financiranje skupnih dejavnosti v SOZD. V družbenopolitični skupnosti pa naj bi začeli akcijo za skrajšanje 120-dnevnega roka za uveljavitev cen za določene izdelke in storitve.

Iskra v Bihaču

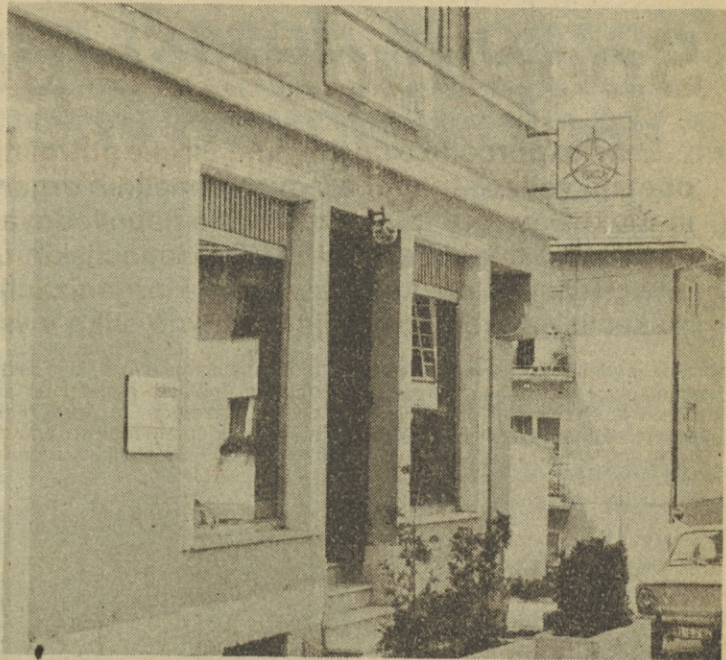
Iskra je lani prek lastne trgovine v Bihaču prodala za skoraj 100 milijonov dinarjev, letošnji plan pa je že 174 milijonov dinarjev, vse pa kaže, da ga bo tudi preseгла.

Za odprtje lastne prodajalne v Bihaču se je Iskra Commerce odločila konec sedemdesetih let. Slavnostna otvoritev trgovine je bila leta 1980, do takrat pa je morala celotno tržišno področje Bosanske Krajine obdelovati Iskrina filiala v Banja Luki. To ji, razumljivo, zaradi velike razprostranjenosti tega območja ni najbolje uspevalo, kot je znano pa je

najti. Je v strogem središču mesta, v neposredni bližini korza, torej sprehajališča na ulici Maršala Tita. V njej prodajajo celoten Iskrin proizvodni program s tem, da so pri profesionalnem programu še vedno bolj, lahko bi rekli, posredniki in kupce usmerjajo v banjaluško filialo.

Kljub dopustniškemu obdobju smo celotno ekipo bihaških Iskrašev dobili v trgovini. No, pozneje se je izkazalo, da je vodja prodajalne prav zaradi nas prekinil oddih, saj smo ga pred tem obvestili o prihodu. Prodajalno vodi Zvonko Babić, v njej pa sta zaposlena še Damir Burzić kot prodajalec in Branka Pilipović kot bligajničarka.

»Razmerje med veleprodajnim in maloprodajnim delom naše trgovine je približno nekje na polovici,« nam je začel opisovati delo prodajalne njen poslovodja. Lani smo imeli najprej plan prodaje v višini 55 milijonov dinarjev, pozneje so nam ga povišali na 80 milijonov pa tudi tega smo prekoračili in dosegli 95 milijonov dinarjev. Za letos smo na začetku leta začrtali 150 milijonov dinarjev prodaje, pozneje pa smo tudi ta plan rebalansirali in je zdaj 174 milijonov dinarjev. No, vse kaže, da je tudi ta številka realna, saj smo zdaj po šestih

Takšna je Iskrina prodajalna v Bihaču

mesecih polovico tega plana že presegli. In to kljub temu, da kupna moč tudi v Krajini še kako pada. Maloprodaja je ob polletju nekoliko pod načrti, veleprodaja pa nad njimi. Ko sem že pri kupni moči, naj povem, da smo pred leti prodajali npr. barvne televizorje, lahko bi rekel za med, zdaj pa prodamo v treh, štirih mesecih le enega, morda dva...

Seveda nas je zanimalo tudi to, kakšna je prodajna konkurenca v Bihaču. Iskrina prodajalna se na maloprodajnem področju srečuje z nekaj večjimi in tudi uspešnimi tržišnimi organizacijami, med bolj znanimi pa sta vsekakor

Beograjska blagovna hiša in PPK Krajina. Problema pa v naši trgovini ne vidijo v tem, da je v Bihaču pač več prodajalcev električnih in elektronskih izdelkov. Bolj jih moti to, da so prav Iskrini izdelki v Iskrini prodajalni najdražji v Bihaču. Razlog je ta, da morajo ob podražitvah, teh pa se tudi Iskra »ne izogiba« takoj poviševati cene ali, kot temu »nastvenstvo« pravijo, jih nivelirati, česar pa v drugih prodajalnah v Bihaču ne delajo. Za kupca imajo torej popularno »stara zalogo«, pri čemer seveda ni potrebno omenjati razlik v cenah.

»Zaradi teh takojšnjih niveliranj cen,« poudarja poslovodja Zvonko Babić, »smo v Bihaču najdražji. Kupci so to že spoznali, seveda pa ne vsi. Prav pred dnevi nam je nekdo potožil, da je pri nas kupil sesalec za 42.000 dinarjev, v sosednji prodajalni pa je pozneje videl prav takšnega, toda cenejšega za stari milijon dinarjev. Bihač konec koncev ni velik in kupci so že spoznali, da imajo prodajalne različne cene, Iskrina pa je, kot sem že dejal, prav zaradi teh niveliranj, najdražja.«

Beseda je nanesla tudi na druge probleme. Med nje uvrščajo v Bihaču na prvo mesto velikanske terjatve, »saj skoraj polovico blaga, ki ga prodamo na naročilnice, kupci ne plačajo pravčasno. Te terjatve so resnično strahoten problem, sam pa ne vidim bližnje rešitve, kajti tako industrija, kot tudi druge organizacije, med njimi tudi prodajne, se v Bosanski Krajini srečujejo s precejšnjimi problemi. Te zapadle terjatve so seveda tudi za nas že skoraj kritične, saj nam povzročajo velikanske izgube,« poudarja vodja Iskrine prodajalne v Bihaču Zvonko Babić.

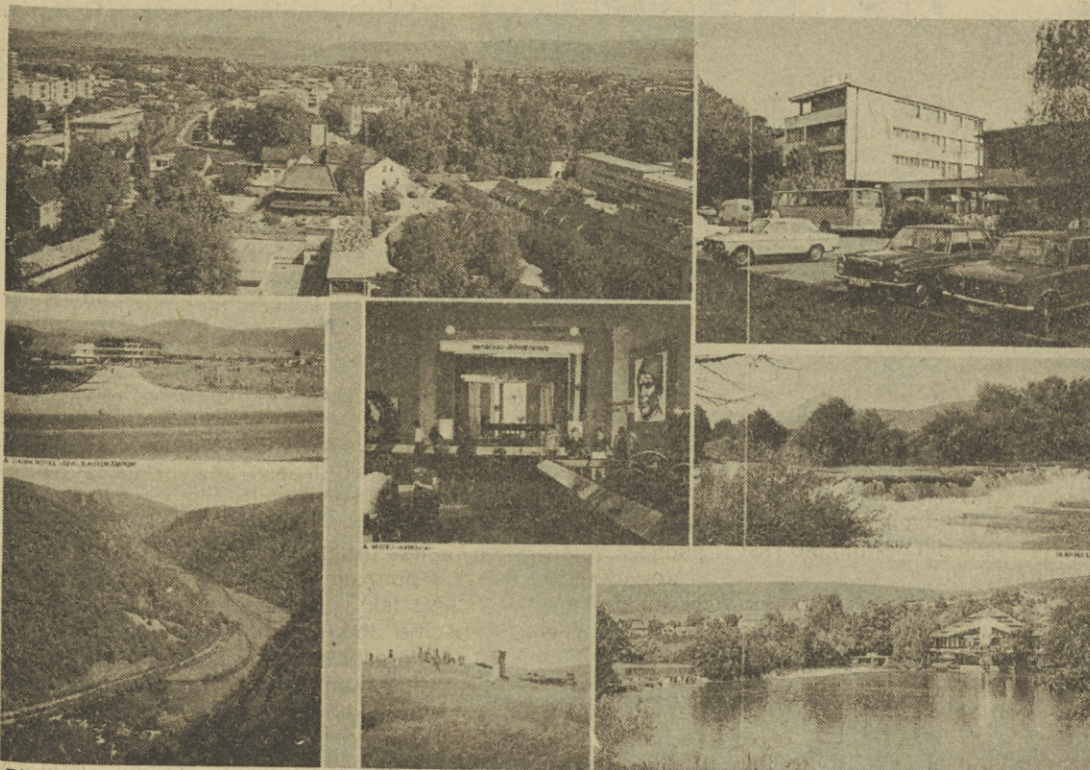
Lado Drobež

Poslovodja prodajalne Zvonko Babić

Bosanska Krajina tudi industrijsko močno razvita, zato je bila odločitev o otvoritvi prodajalne v Bihaču še toliko bolj upravičena.

Iskrine prodajalne v tem lepem zgodovinskem mestu ni težko

Bihač

Možno je doseči načrtovane cilje z večjo delovno vnemo in odgovornostjo

Pred počitnicami so v Zmaju na zborih delavcev sprejeli SANACIJSKI PROGRAM, v katerem smo si naložili vrsto nalog, z realizacijo katerih predvidevamo odpraviti slab ekonomski položaj, v katerem smo se znašli v letu 1985.

Program obsega obširno analizo preteklega petletnega obdobja, vseh področij delovne organizacije, na osnovi katere so ugotovljeni naslednji vzroki za izgubo:

— zaostajanje prodajnih cen naših izdelkov za rasto cen reprodukcijskega materiala od leta 1981 dalje,

— močno znižanje obsega domače prodaje v letu 1985,

— slaba kakovost baterij in stroški reklamacij v letu 1985,

— visoko povečanje stroškov za obresti kot posledica povečanega zadolževanja in povečanih obrestnih mer,

— premajhen izvoz in s tem povečani stroški za združevanje deviz,

— pokrivanje dodatnih obveznosti po samoupravnih sporazumih,

— počasno osvajanje novih izdelkov in posodabljanje obstoječih,

— minimalna vlaganja v tehnološko opremo in majhna učinkovitost investicijskih vlaganj,

— počasno izvajanje poslovnih odločitev v praksi,

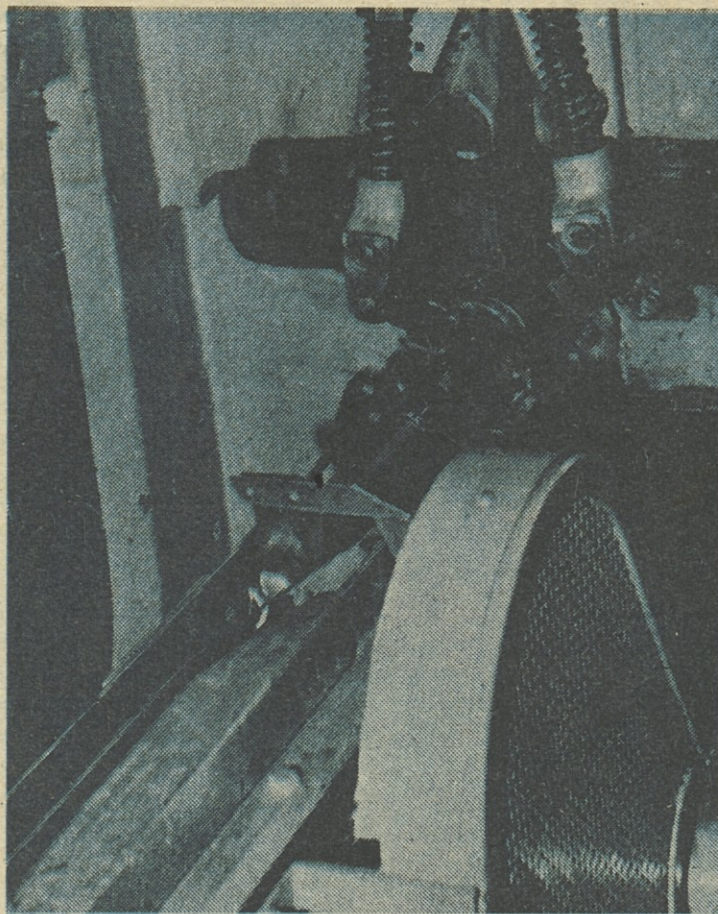
— vprašljivost optimalnosti sedanje poslovne in samoupravne organiziranosti glede na število zaposlenih in učinkovitost odločanja,

— pogosta menjava vodilnih kadrov v vodstvu delovne organizacije, v razvoju in komerciali.

Glede na to, da so vzroki zunanje in notranje narave nastopili v daljšem časovnem obdobju, je skoraj nemogoče ugotoviti odgovorno ekipo za nastali položaj. Sedanja kriza delovne organizacije je rezultat prepočasne prilagajanja zaostreni gospodarski situaciji. Ugotavljanje posamične odgovornosti bi pomenilo samo odpiranje novih trenj in slabitev naših moči, ki so nam še kako potrebne za izboljšanje poslovne uspešnosti. Delavski svet in predstavniki družbenopolitičnih organizacij so se z navedenimi ugotovitvami v celoti strinjali in podprli predložene ukrepe za sanacijo, ki so jih nato sprejeli tudi zbori delavcev.

Ukrepi za sanacijo so usmerjeni v doseganje naslednjih ciljev:

— povečanje akumulativnosti

programa na povprečno Iskrino raven,

— posodobitev in izboljšanje kvalitete naših izdelkov,

— razširitev proizvodnega programa z novimi izdelki,

— povečanje tržnega deleža domače prodaje in povečanje izvoza.

Tem ciljem so podrejeni ukrepi trženja, razvoja, tehnologije, proizvodnje, oskrbe, kadrovanja, investicijskih vlaganj, financiranja ter poslovne in samoupravne organiziranosti

Na področju trženja bomo reorganizirali in okrepili prodajno službo ter jo usposobili za intenzivnejšo obdelavo trga. Okrepili bomo sodelavo z Iskro Commerce na obdelavi domačega in tujega trga. Izboljšali bomo kvaliteto izdelkov in celotnega poslovanja s kupci ter pospešili prodajo s povečanjem propagandnih akcij. Izboljšali bomo informacijski sistem, da bo omogočal tekoč pregled nad dogajanjem na trgu. Zagotoviti moramo pravočasno prilagajanje prodajnih cen gibanju cen vhodnih materialov. Kratkoročno je glavna naloga trženja izpolnitev sprejetega plana domače prodaje in zagotovitev naročil izvoza za nemoteno proizvodnjo.

Na področju razvojno-raziskovalne dejavnosti moramo doseči povečanje učinkovitosti dela s spremembo organiziranosti, kadrovanjem manjkajočih delavcev in posodobitvijo razvojno raziskovalne opreme. Glavne razvojne naloge so usmerjene v posodobitev obstoječega programa in izboljšanje kvalitete ter razvoj nekaterih novih izdelkov, ki naj izboljšajo poslovno uspešnost. Ena izmed dolgoročnejših nalog je, z lastnim razvojem omogočiti obnovitev in posodobitev baterijske opreme. Predvsem pa moramo doseči uvedbo integralnega sistema zagotavljanja kakovosti ter to usmeritev upoštevati tako pri razvoju izdelka kot pri zagotavljanju kadrov, investicij in vseh poslovnih odločitvah.

S proizvodnim programom ne predvidevamo bistvenega povečanja kapacitet, spremeniti pa moramo strukturo izdelkov z večjo udeležbo dela in znanja. Posodobitev tehnološkega procesa mora omogočiti uvrstitev naših baterij v višji kvalitetni razred in s tem tudi na tujih trgih doseči ekonomično prodajo.

Ukrepi na področju oskrbe so usmerjeni na večjo izbiro doba-

viteljev, ki bodo sposobni pravočasno zagotoviti kvalitetno ustrezne materiale. Drugo področje ukrepov oskrbe pa je, doseči zmanjšanje zalog in s tem stroškov za obresti. S tem v zvezi je potrebno predvsem izboljšati planiranje tako prodaje kot naročanja materiala. Nizko obračanje zalog materiala je ugotovljeno kot eden večjih povzročiteljev stroškov.

Vseh načrtovanih ukrepov ni mogoče izvesti brez večjih vlaganj, tako v neposredno proizvodnjo kot v razvojno in kontrolno opremo ter ostale spremljajoče dejavnosti.

S sanacijskim programom smo predvideli potrebna investicijska vlaganja, za katera imamo del sredstev že zagotovljenih, del jih bomo pridobili iz tekoče amortizacije in akumulacije, en del pa jih bo še potrebno pridobiti. Kritični sta predvsem prvi dve leti investiranja, medtem, ko bo po letu 1988 stanje ugodnejše.

Izpolnjevanje sprejetih ukrepov je močno povezano z zagotovitvijo ustreznih kadrovskega pogojev. Ti se kažejo v izboljšanju kadrovske strukture in njeni prilagoditvi zahtevnejši proizvodnji ter pridobitev manjkajočih strokovnih delavcev. S tem v zvezi je potrebno zagotoviti ustrezne socialne pogoje, stimulativne osebne dohodke in druge dejavnike motiviranosti delavcev za boljše delo, kar je vgrajeno v ukrepih splošno kadrovskega področja.

Učinkovitost našega delovanja je povezana s splošno in samoupravno organiziranostjo. Glede na ugotovitev, da je od leta 1979 nismo bistveno spreminjali, je v teku analiza organiziranosti, ki jo izvaja zunanja institucija BIL. Na osnovi te analize se bomo odločili o potrebi eventualne reorganizacije.

Izvedba sprejetih ukrepov nam omogoča prehod na uspešno poslovanje, kar kaže preveritev v izračunu za petletno obdobje 1986 — 1990. Predvidevanja kažejo, da imamo lahko še prehodne težave zaradi sezonskih vplivov ob prvem polletju letošnjega leta, ki jih bo možno v drugi polovici leta odpraviti. V naslednjem letu nastopajo že povečane obveznosti iz nove investicije, ki se ne bo dajala razultata. Večje izboljšanje je možno pričakovati v letu 1988, ko bo pričela akumulacija postopoma rasti na zastavljeno raven povprečne uspešnosti.

Vsi sprejeti ukrepi imajo določene odgovorne nosilce in roke izvedbe. Izvajanje ukrepov bomo tekoče mesečno spremljali na strokovnem kolegiju, trimesečno pa jih bo preko poročil odgovornih nosilcev spremljal delavski svet.

R. Č.

35 let zvestobe

Kot tajnica je Marija Bernikova skuhalo po izračunih približno 2,5 ton kave; spomladi odhaja v pokoj kot ekonomska referentka za investicije.

Petintrideset let službe je dolga doba, če pa je ta služba vezana na eno podjetje, je prava redkost. Biti zvest organizaciji pri vseh spremembah, ki jih je doživela, biti pričujoč ob vseh pretresih in viharjih, zahteva trdnega človeka s klenim značajem. Vedno nasmejan, pripravljen za vsako delo, četudi ne spada v delokrog opravil, ob slehernem času, je vodilo, oz. napotilo za tako dolgo službovanje. In prav taka je naša Marija Bernikova. Zamenjala je kopico šefov pa so bili vsi zadovoljni z njo.

Zaposlila se je v takratnem IEV, v ekonomatu za nabavo materiala. Ko je IEV ustanovil svojo proizvodno organizacijo Telekomunikacije, ali na kratko Pržan, je prešla v to organizacijo. Doživela je vihar z izmenjavo direktorja. Na njegovo mesto je j prišel Albin Vengust, za njim Julij Novljan. To so bili časi, ki se jih Marija Bernikova s ponosom spominja. Vsi so delali tudi ob sobotah in še udarniško. Za skromne denarje, ob zavesti, da ustvarjajo novo industrijo radijskih aparatov, gramofonov in pozneje televizorjev, tako rekoč iz nič.

Potem je bila tajnica pri Vladimiru Klavsu, ki je bil tedaj programsko-tehnični direktor enotnega podjetja. Zraven pa še pol tajnice generalnega direktorja Dušana Horjaka. Le-ta je imel svojo pisarno tudi v Ljubljani, glavna pa je bila v Kranju. To je bilo še v stari Metalki, ki je danes ni več. Potem so se preselili v občinski stavbo v Šiški. Dobro se še spominja pokojnega Dušana Horjaka. Prav pod njegovim vodstvom so zrasle vse tovarne. Iz prejšnjih obrtniških oddelkov — moderne industrije, kot so Semič, Otoče in druge. Če ne bi prišlo takrat do prve gospodarske reforme, ki je zaustavila sleherni gradnjo, bi se Iskra še veliko bolj razmahnila. Spominja se, da je Dušan Horjak marsikaterikrat od utrujenosti zaspal kar na stolu. Toliko je dejal. Bil je iz Kranja pa so mu jo prav Kranjčani potem zagodli.

Dušana Horjaka je zamenjal Vladimir Logar. Za Marijo Bernikovo se način dela ni spremenil. Še vedno je bila tajnica na dve plati, samo da je bilo dela zdaj veliko več, ker je Vladimir Logar že prestavil sedež Iskre v Ljubljano. To je bilo takrat, ko je Iskra

Marija Bernik

postala združeno podjetje. Ko je še Vladimir Klavs odšel v Elemente za direktorja, je dobila novo zaposlitev. Marijo Bernikovo so pritegnili k novo ustanovljenemu investicijskemu oddelku Iskre Commerce, ki je pričel graditi stolpnico. Načeljeval je Franc Somrak. To je bil izjemen človek, kakršnih je malo na svetu. Izgoreval je na delovnem mestu. Čeprav po poklicu elektrotehnik, se je lotil investicijskih del s tolikšnim uspehom, da ni bilo enakega, ne prej, ne pozneje. Investicijski elaborat je naredil sam, brez pomočnikov, ga oddal banki in prejel od banke — kar je prava redkost — priznanje. Skromen in tih, a do skrajnosti delaven, je vzdal v ogrodje Iskre marsikateri kamen.

(Kot upokojenca sem ga zadnjič srečal na cesti. Ker zasleduje vse dogajanje v Iskri, mi je pravil, da je škoda, ker je Iskra investirala industrijsko cono v Stegnah. Na voljo je imela ogromen zazidalni kompleks na bivšem letališču v Polju, z vso infrastrukturo: vodovodom, električno napeljavo, toplovodom, cesto, železnico pa so prevladali politični interesi v Šiški. Škoda, ker sedaj že iščemo novo lokacijo v Stanežičah).

V kapitalni izgradnji pod vodstvom inž. Marijana Strausa je Marija Bernikova pridobila precej znanja, tako da je potem lahko prevzela ekonomski izračun investicijskih programov. Šest let že opravlja ta posel. Delo je zanimivo, razgibano, ker obiskuje tudi tovarne. Pravi: »Če bi še enkrat pričela z delom, bi se znova lotila tega.«

Zasebno se ukvarja s smučanjem. V to jo silijo razmere doma. Mož je smučarski trener in tudi sin — edinec stopa po njegovih smučinah. Obiskuje fakulteto, športno seveda tako, da mu bo smučanje poklic.

Zdaj se Marija Bernikova pripravlja na odhod v pokoj. Ni še dovolj stara, službenih let pa ima že zadosti. Odločila se je za pomlad prihodnjega leta. Medtem ko je natakala kavo, ki jo je sama skuhalo kot ničlikokrat, je pristavila: »Teško bo, ker sem vajena delati. Kar nekoliko strah me je, a se človek vedno privadi novemu, saj je bilo v Iskri tudi dovolj razgibano v teh 35 letih.«

Marjan Kralj

Medicinsko programiran oddih v Termah Čatež

V DO Elektrozeve so letos prvič planirali sredstva za preventivno zdravljenje delavcev v smislu medicinsko programiranega aktivnega oddiha. Koviljka Svilar, socialna delavka, nam je o reševanju tovrstne problematike v DO Elektrozeve povedala naslednje: »Zaradi obnavljanja delovne sposobnosti, življenjske aktivnosti, zmanjšanja obolevnosti in preprečevanja invalidnosti, organiziramo aktivni oddih delavcev.

Pri določanju udeležencev za aktivni oddih smo upoštevali pogoje dela in značaj del, oz. nalog, ki jih opravlja posamezni delavec ter njegovo delovno dobo in zdravstveno stanje. Prednost do aktivnega oddiha imajo še posebej delavci, ki delajo na zdravju škodljivih delovnih mestih in delavke, ki vrsto let opravljajo fina montajna dela.

Tako smo tudi v DO Elektr-

ozeve začeli z reševanjem negativnih škodljivih posledic sodobnega načina dela in življenja na človeški organizem (mirovanje, premalo gibanja, prevelika telesna teža, živčne napetosti). Te posledice se najpogosteje pokažejo v slabšem delovanju ali motnjah posameznih organskih funkcij in organizma v celoti. Prvi znak takšnih sprememb pa je stanje kronične utrujenosti. Če pride organizem v takšno stanje je nujno treba spremeniti način življenja in dela, delno pa se lahko takšno stanje preprečuje in odpravlja tudi z organiziranim aktivnim oddihom.

Vrsta raziskovanj je dokazala, da lahko z ustreznim aktivnim oddihom že v 10 dneh učinkovito odpravimo kronično utrujenost ter dosežemo izboljšanje osnovnih funkcij v organizmu.

Torej aktivni oddih, za katerega smo se odločili v naši DO

traja 10 dni in ga zagotavljamo v specializiranih rekreacijskih centrih.

Letos smo omogočili 20 delavcem v dveh skupinah oddih v Termah Čatež in sicer od 5. 5. do 15. 5. in od 14. 5. do 24. 5. 1986. Vsak od udeležencev je v ta namen porabil 4 dni rednega letnega dopusta. Stroške organiziranih dejavnosti in bivanja po določenem programu izvajanja aktivnega oddiha smo delno pokrili iz sklada sredstev skupne porabe (70%), ki so bila določena v ta namen z letnim planom, ostalo (30%) so pokrili sami udeleženci, pri čemer smo upoštevali povprečni OD treh mesecev. Po izjavah naših sodelavcev, ki so se udeležili MPAO v Termah Čatež lahko ugotovimo, da je tovrstni oddih resnično koristen in, da ga kaže organizirati tudi v naslednjih letih.«

B. Č. Koviljka Svilar

Iskra Idrija

Hura, telovadimo!

Pred približno pol meseca so na oddelku za izdelavo kompresorskega motorja uvedli programirane rekreativne odmore med delovnim procesom. Pristojne strokovne službe v 900-članskem kolektivu idrijske Iskre so namreč v sodelovanju s Fakulteto za telesno kulturo iz Ljubljane pripravile ustrezne

rekreativne, preventivne in sprostitvene gimnastične vaje ob glasbeni spremljavi. Omenjenih vaj se trenutno udeležuje petina delavk, oz. tiste, ki svoje delo opravljajo sede. Po besedah referenta za šport in rekreacijo Braneta Ternovška so dosedanje analize že vpeljanih programiranih rekreativnih odmorov v nekaterih slovenskih delovnih organizacijah pokazale, da je 10-minutna prekinitev dela ob ustreznem času zelo učinkovita. Sprostitvene vaje so namreč pomemben prispevek v humanizaciji dela, ob rednem »telovadjenju« pa se zmanjšujejo tudi poškodbe in nesreče pri delu. Rekreativni odmor, ki ne sodi v čas odmora, namenjenega za prehrano pa vpliva na boljše delovne sposobnosti, na večjo motivacijo za delo in k večji produktivnosti. Doslej se je večina delavk z veseljem vključila v tovrstno obliko sprostitvene rekreacije, iz dneva v dan jih je manj, ki še omahujejo. V idrijski Iskri nameravajo jeseni, ali najpozneje prihodnje leto programirane rekreativne odmore vpeljati tudi na ostalih oddelkih in obratih.*

F. ŠEMRL

Iskra

Iskra — Industrija širokopotrošnih izdelkov, n. sol. o.

TOZD Tovarna antenskih naprav — Antene n. sub. o. Vrhnika, Vrhnika, Idrijska c. 42

Komisija za delovna razmerja objavlja dela in naloge

1. konstrukter I

Pogoji: VI. stopnja izobrazbe, smer strojništvo
— 3 leta delovnih izkušenj na konstrukciji
— poskusno delo traja 3 mesece

2. tehnolog — analitik

Pogoji: VI., ali V. stopnja izobrazbe — smer strojništvo
— 2, oz. 4 leta delovnih izkušenj na področju tehnologije
— poskusno delo traja 3 mesece

3. vodja vzdrževanja

Pogoji: V. stopnja izobrazbe, smer strojništvo
— 3 leta delovnih izkušenj
— poskusno delo traja 2 meseca

4. vzdrževalec I

Pogoji: IV. stopnja izobrazbe, smer kovinarstvo in strojništvo
— 3 leta delovnih izkušenj
— poskusno delo traja 2 meseca

5. vzdrževalec II

Pogoji: IV. stopnja izobrazbe, smer kovinarstvo in strojništvo
— 2 leti delovnih izkušenj
— poskusno delo traja 2 meseca

6. orodjar I

Pogoji: IV. stopnja izobrazbe, smer orodjar, ali brusilec
— 3 leta delovnih izkušenj
— poskusno delo traja 2 meseca

7. RTV in elektromehaniki — več delavcev

Pogoji: IV. stopnja izobrazbe, smer RTV mehanik, ali elektromehanik
— 2, oz. 3 leta delovnih izkušenj

Delo združujemo za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Pisne prijave s priloženimi dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov: Iskra, TOZD Antene Vrhnika, Idrijska c. 42 Splošno upravni službi.

Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po sprejetju sklepa o izbiri.

Iskra

Iskra — Zavod za organizacijo in informatiko ZORIN, o. sub. o.

TOZD — Informacijsko dokumentacijski center INDOK, b. o., 61000 Ljubljana, Tržaška 2

objavlja prosta dela

dokumentalista

Zahteve:

- visokošolska izobrazba — smer: elektrotehnika, računalništvo, ali tehnična fizika;
- znanje dveh tujih jezikov;
- 4 leta delovnih izkušenj na podobnih delih.

Z izbranim kandidatom bomo sklenili delovno razmerje za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju zahtev naj kandidati pošljejo na gornji naslov v 15 dneh po objavi.

RAZPIS

OO ZSMS TOZD Terminali

Sodelujte na 11. zabavnoglasbeni prireditvi Zlata slušalka 86

Pevce amaterje in kantavtorje obveščamo, da bo prireditev dne 17. oktobra 1986 ob 18. v restavraciji Iskre Telematike na Laborah.

Prijava naj vsebuje kratek življenjepis, poklic in zaposlitev, konjičke, točen naslov in telefonsko številko v službi.

Navedite ime izvajalca in naslov pesmi, s katero nameravate nastopati, poleg tega pa je zaželeno, da pripravite še rezervno pesem. Prijavi obvezno priložite kaseto s posnetkoma.

Vsak, ki želi sodelovati na tej prireditvi, se mora obvezno prijaviti na spodaj navedeni naslov in zaradi zanesljive udeležbe priložiti kavcijo 2.000 din. Prijavite se lahko do 18. septembra 1986. V rok prijave bomo upoštevali datum poštnega žiga. Prijave pošljite s priporočeno pošiljko.

Prijave sprejema Barbara Berlič, Iskra Telematika Kranj, n. sol. o., Ljubljanska cesta 24 a, TOZD Terminali, tel. št.: 064 28-861, int.: 2328.

Vse ostale informacije glede prireditve prav tako dobite pri Barbari Berlič.

Mladinski pozdravi

Sodelavki Mariji Čuden, kontrolorki iz Tovarne sestavnih delov, čestitamo za 50-letnico.

Sodelavke in sodelavci

Mali oglas

Elektroakustično kitaro Washbourn in mikrofona Bayer Dinamic. Telefon: 061 28861, interna: 2523 (Kristanc).

Naših štirideset let

Piše:
Dušan Željeznov

**Naš sogovornik
ing. Vladimir Klavs**

Zgodba o podvodni kameri

Popoldne smo se vsi skupaj s Titom na čelu vkrkali na »Jadranko« in odpluli na morje ter začeli potapljati našo televizijsko snemalno kamero. Priznati moram, da je vse skupaj na našo srečo in v naše veliko zadovoljstvo v redu delovalo. Sam pri sebi pa nisem bil povsem zadovoljen z dometom, vidnim poljem, ki so ga s kamero zajeli pod morjem. Reči moram namreč ob tej priložnosti, da niso bile tudi podvodne razmere idealne, saj tudi naša ladja, ko se je zasidrila, kljub sidru ni mirovala in ostajala na enem mestu in jo je tok kljub temu počasi odnašal. Zavaljo vsega tega tudi slike na dnu nismo mogli fiksirati, temveč se nam je prav tako panorama morskega dna počasi premikala in odmikala. Ostrina slike je bila v redu in tudi predmeti, ki so bili dovolj blizu, so bili jasno vidni in razločni. Priznati pa moram, da morsko dno ob istrski obali ni posebno zanimivo. Bilo je v večini primerov ravno in peščeno. Toda prav dejstvo, da ladja ni mirovala, nam je omogočalo, da smo lahko pregledali dosti veliko površino. Tako smo videli ostanke razbitine ladij in enkrat smo, po splošni oceni, ugledali tudi človeški skelet. Le-ta je bil bolj oddaljen od kamere in ga nismo mogli fiksirati zato, ker ladja, kot sem že dejal, ni mirovala.

Tako smo našo kamero potapljali na več mestih okrog Brionov in ko smo jo končno spet potegnili na palubo, smo za tisti dan zaključili naše poskuse in se dogovorili, da bomo naslednjega dne izpulili malo dlje ter imeli na voljo tudi ves dan.

Na naši prvi vožnji je bila z nami tudi predsednikova soproga Jovanka. Izmed vseh nas je bil na tej prvi vožnji Henigman najbolj prodoren in je zato končno dosegel, da smo se vsi skupaj s predsednikom Titom postavili pred fotografski aparat, tovarišica Jovanka

pa nas je slikala. Ostale slike pa je posnel sam predsednik. Omenjene slike imam ohranjene in bodo objavljene v nadaljevanjih tega podlistka.

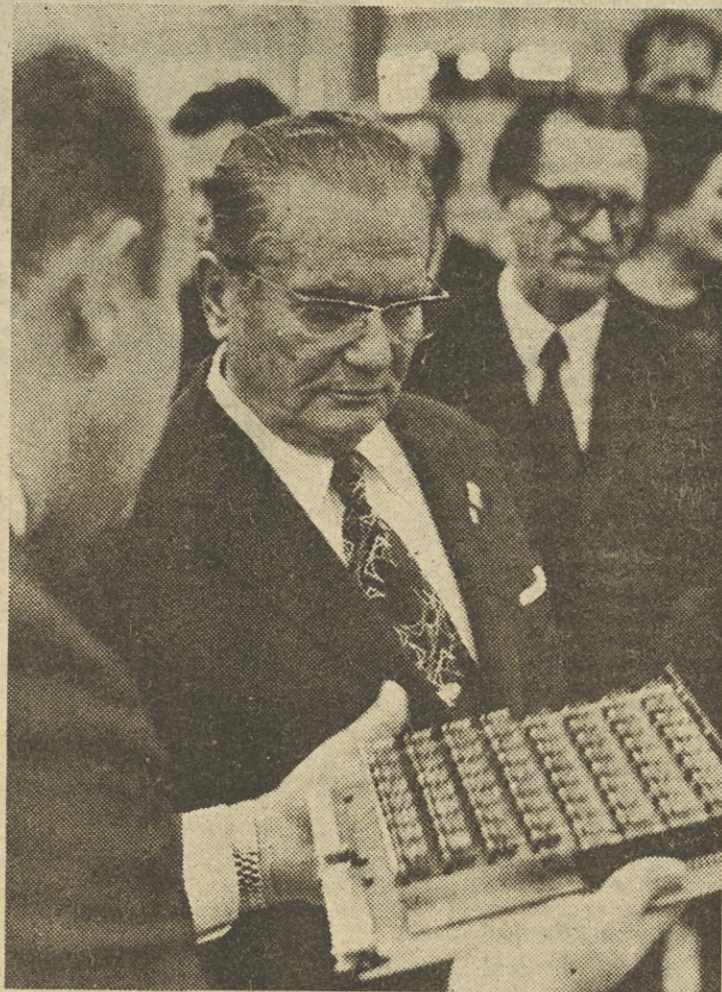
Tito je bil izredno zadovoljen s spuščanjem in snemanjem podvodne televizijske kamere. Ob tej priložnosti smo seveda tudi veliko razpravljali z njim. Našega maršala je predvsem zanimala praktična uporaba podvodne televizije. Pripomniti moram, da takrat uporaba podvodne televizije v svetu ni bila bogve kaj razvita in tudi za pozneje, to moram reči, ne vem, kako so jo uporabljali, čeprav ima televizija na eni strani sicer določene prednosti, na drugi strani pa, zlasti pod vodo, tudi velike zahteve, kot čista voda in podobno. Vendar sem menil, da jo je treba pač uporabljati tam, kjer bi bilo pod vodo za človeka nevarno. Vendar še danes opravljajo večino podvodnih del ljudjepotapljači. Naše razprave pa kljub temu niso zajemale samo problematike podvodne televizije. Tako smo čas med plovbo izkoristili tudi za najrazličnejše pogovore o vsem in marsičem.

Priznati moram, da je bil Tito naš prijazen in odziven sogovornik, ljubeznivo je odgovarjal na vsa naša vprašanja, ki smo mu jih zastavljali v takratni, povsem domači in tovariški atmosferi. Vprašali smo ga o dogodkih iz narodnoosvobodilnega boja iz vseh mogočih obdobij, od drvarskega desanta do drugih dogodkov, tesno povezanih z njim. Tito nam je živahno, slikovito in duhovito pripovedoval svoje doživljaje in anekdote, kako je, na primer, odšel v partizane, kako mu je bil njegov zvesti pes rešil življenje, ko je skočil na mino in podobno.

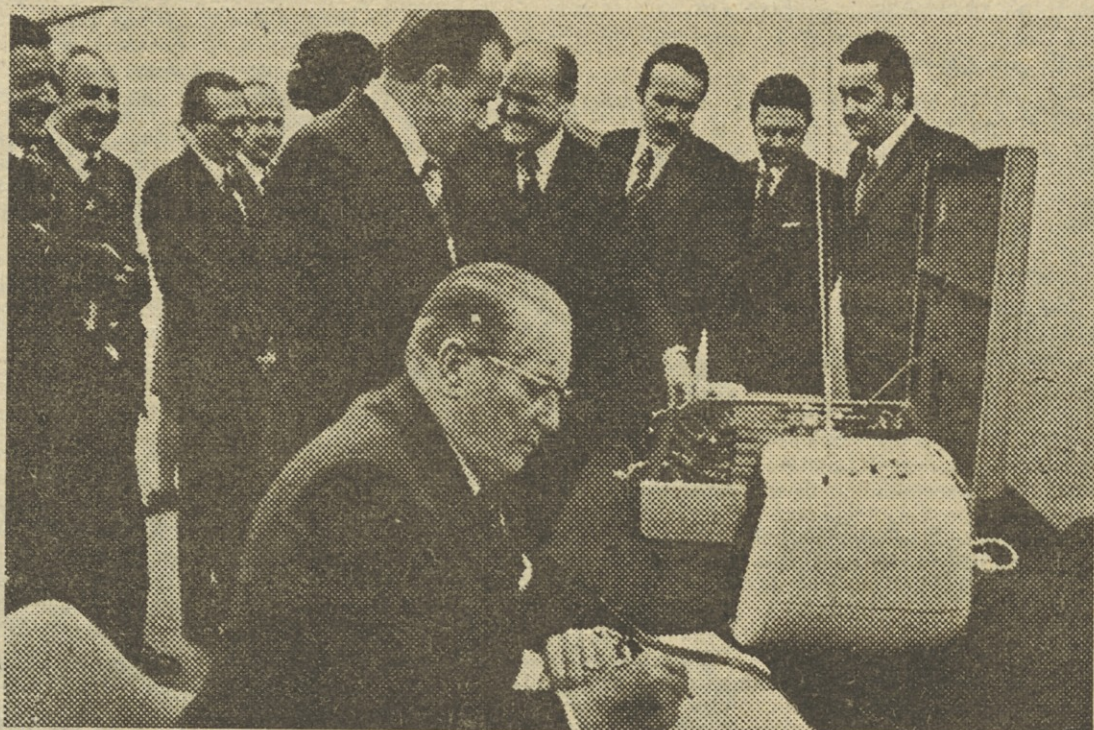
Za ilustracijo Titove anegdote

tične pripovedi naj navedem njegove prigode ob odhodu v partizane. Pripovedoval nam je, da je takrat najprej prišel v četniško enoto, kjer se seveda ni mogel predstaviti s polnim imenom in

svojo funkcijo. Najprej so ga četniki zaprli v neko hišo in šele naslednjega dne se mu je posrečilo doseči, da so ga od tam poslali v višje enote in nato je končno srečno prišel do partizanov.

Predsednik Tito na ogledu proizvodnje v tovarni telekomunikacij

Tito se vpisuje v knjigo vtisov

Radioamaterstvo, kaj je to?

Besedo radio-amaterstvo je težko označiti. To je aktivnost, gibanje, organizacija, hobi, ljubezen, lahko bi temu rekli tudi način življenja za mnogo različnih ljudi, od otrok, šoloobvezne mladine, zdravnikov, pekov do dimnikarjev in pilotov, tako moških kot žensk — vse to je radio-amaterstvo. In prav zaradi te raznolikosti ter zaradi različnega zgodovinskega nastajanja in razvoja radio-amaterstva, obstajajo različna pojmovanja o tem, kaj radio-amaterstvo je. Medtem, ko eni trdijo, da je radio-amaterstvo delo z radio-tehniko in elektroniko ter tehniko komuniciranja brez kakršne koli materialne koristi, je za druge radio-amaterstvo povezano s teorijo in prakso vzpostavljanja amaterskih radijskih zvez.

Radio-amaterstvo kot tako je obvladovanje določenega znanja (radio-tehnika, elektro-tehnika, tehnika merjenja, znanje pravil in predpisov, v mnogih primerih pa tudi znanje drugih področij, npr.: telegrafija in znanje tujih jezikov), kakor tudi znanje ročnih spretnosti (praktično delo z orodjem, sprejem in oddaja radio-telegrafskih signalov, rokovanje z radio-aparati,...).

V ZVEZI RADIO-AMATERJEV JUGOSLAVIJE, enotni organizaciji radio-amaterjev v naši republici, je iz organizacijskih in poučnih razlogov članstvo v organizaciji razdeljeno na več skupin:

— AMATERSKI RADIO-OPERATERJI: so radio-amaterji, ki imajo opravljen izpit za delo na radijski postaji;

— AMATERSKI RADIO-KONSTRUKTORJI: se ukvarjajo s proučevanjem in gradnjo radijskih naprav, kot svojo glavno dejavnostjo;

— AMATERSKI RADIO-GONIOMETRISTI: ti so se opredelili za športno-tehnično radio-goniometrijo, to je spretnost odkrivanja in iskanja skritih radijskih postaj v smislu tekmovanja in zabave;

— ZAČETNIKI: v glavnem pionirji in mladinci (pa tudi starejši), ki na tečajih in na druge načine pridobivajo znanje za eno od prej omenjenih dejavnosti in

— ČLANI-SIMPATIZERJI: ki se z radio-amaterstvom ne ukvarjajo neposredno, ampak na drug način pomagajo v tej dejavnosti (z izvajanjem družbenih in družbeno-organizacijskih nalog).

Potrebno pa je omeniti lastnost radio-amaterstva, ki jasno loči naše organizirano gibanje od vsakršnega drugega ukvarjanja z radio-tehniko pa čeprav ta sloni na prostovoljni osnovi. Radio-amater neprestano raziskuje in dela poizkuse. Predmet experimentiranja ni le tehnični, ali je npr. en usmernik boljši od drugega. Čisto svojski poizkusi je npr. vzpostavitev zveze s postajami iz kar največ držav. To, kar je bila nekoč eksperimentalna zveza, je danes že običajna. Danes vzpostavljamo zveze prek lastnih, radio-amaterskih satelitov, z radio-teleprinterji in televizijo, ali pa z

refleksijo od meteoritskih rojev in celo meseca. V raziskovanjih in poizkusih pa ležijo tudi zgodovinske korenine radio-amaterstva. Naj omenim samo nekatere znanstvenike kot so: Herc, Tesla, Markoni in drugi, ki so bili pionirji radio-tehnike in v bistvu prvi radio-amaterji, saj so se z radio-tehniko ukvarjali iz čisto znanstvenega pogleda in ne poklicno.

Kaj pa radio-amaterstvo pri nas, v Kranju?

Tudi naš amaterizem ni od včeraj. Drugo leto bomo slavili že kar lepo obletnico obstoja — 40 let. To pa ni ravno malo. »Včeraj je bilo«, bo rekel eden tistih najstarejših. Pa vendar, minilo je že 39 let, kar obstaja naša organizacija — RADIO-KLUB ISKRA KRANJ. Radioklub — to je naša osnovna organizacija, je povezan v ZVEZO RADIO-AMATERJEV SLOVENIJE in v že prej omenjeno ZVEZO RADIO-AMATERJEV JUGOSLAVIJE, ki pa je še nadalje združena v MEDNARODNO ZVEZO RADIO-AMATERJEV (IARU). Danes šteje ta zveza — IARU preko 110 organizacij z vseh kontinentov.

Kot ena izmed iznajdb v prvi polovici 20. let — brezžični prenos na daljavo — je našel prostor tudi v Kranju, kjer so se zbirali prvi ljubitelji in tako tudi prvi radio-amaterji. O kaki organiziranosti takrat še ni bilo možno govoriti, kajti to so bili le posamezniki, ki so se med seboj poznali, vendar do organizacije ni prišlo.

Začela se je 2. svetovna vojna in ti posamezniki so postali vezisti NOB in tako prispevali svoj delež v narodno osvobodilni borbi. Po vojni, v obdobju obnavljanja dežele in šolanja ljudi, so tudi za radio-amaterstvo nastopili novi časi. Tra-

dicije in izkušnje vezistov NOB so pripomogle, da so se prav med prvimi oblikovale radio-amaterske organizacije.

V Kranju se je oblikoval iniciativni odbor že leta 1946, ki je vodil enoletne priprave za ustanovitev »RADIOAMATERSKEGA DRUŠTVA KRANJ«, kakor se je tedaj organizacija imenovala. Leta 1947 pa je bil ustanovni občni zbor, kjer so formirali svoje vodstvo, ki je začelo z delom. Kranjsko društvo je bilo med prvimi v Sloveniji in eno izmed štirinajstih v Jugoslaviji.

Že v začetku delovanja so navezali stike s tovarno Iskra v Kranju, ki jim je pomagala z odpadnim materialom. Ker pa so želeli s tovarno navezati še tesnejše stike, so leta 1950 zaposlili samoupravne organe za preimenovanje v »Radioklub Iskra Kranj«, kar je tovarna odobrila. To ime pa nosimo še danes.

Kot sem že omenil, je tovarna dala klubu kup neuporabnih sprejemnikov (kot odpadni material), iz katerih pa se je dal uporabiti predvsem material, so naši člani gradili predvsem male radijske sprejemnike, v glavnem audione, kajti le-teh je v državi primanjkovalo. Člani pa so tudi pomagali pri ustanavljanju radio-amaterskih krožkov pri društvi Ljudske tehnike, po tovarnah in šolah. Eden izmed delavcev je bil krožek v »Industrijski šoli Iskra« (današnjem centru za usmerjeno izobraževanje Iskra), »Tiskarini« (Tekstilindusu) ter v Mlekaški šoli.

Z izmetom tovarne Iskra, je klub skoraj serijsko začel izdelovati visokofrekvenčno pletenico, zvočnike in izhodne transformatorje in še nekatere druge izdelke.

V letu 1952, je klub popestrila

sprejemno-oddajna sekcija, ki je v začetku imela le nekaj članov, ki so imeli opravljen telegrafski tečaj; hkrati pa so tudi gradili svojo oddajno postajo. Prve zveze so vzpostavili šele leta 1953, kajti gradnja aparatov se je zavlekla.

Delovanje sekcije se je pokazalo v pravi luči šele pozneje, saj so bili doseženi vidni rezultati v domačih in mednarodnih tekmovanjih, tako na KV, kot tudi na UKV področjih.

Na KV področju — tekmovanjih je klub zelo aktiven, saj se udeležuje mnogih tekmovanj. Naj naštejem samo nekatere med njimi: »Dan vezistov — Memorial Urške Zatlje« — 5. mesto l. 1982, »KUP SRJ« — 5. mesto l. 1983, »Pokal ZRS« — 1. mesto l. 1984 in 1. mesto l. 1985 — v Jugoslaviji in v svetu: »World Wide« — 6. mesto l. 1983. Poleg tega pa imamo v vrstah naših članov tudi evropske in svetovne prvake in evropskega rekorderja v številni vzpostavljenih zvez.

Tudi v »lovu na lisico« dosegajo naši člani — predvsem pionirji in mlajši mladinci vidne rezultate (npr. na odprtem regijskem prvenstvu letos so zasedli 2. mesto, tako ekipno, kot v posamični konkurenci).

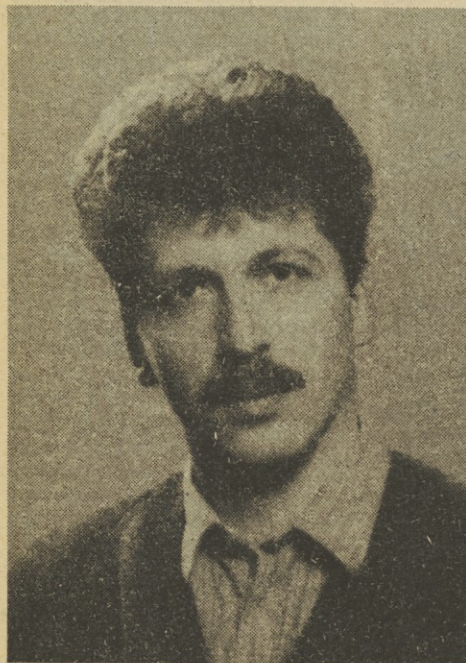
Prav v zadnjem času pa smo pripravili organizirano izobraževanje za gorenjsko industrijo (tečaji za vzdrževalce industrijske elektronike), za predavatelje tehničnega pouka in pa seveda tudi za pionirje ter mladino. Prav za mladino sta zanimiva tečaj konstruktorstva (začetni in nadaljevalni), kakor tudi radio-amaterski telegrafsko-fonojski tečaj, ki omogoča delo na klubskih radijskih postajah, mladini in starejšim od 18 let pa tudi delo na osebnih radijskih postajah.

Klub ima tudi več sekcij in to v: Besnici, Mavčičah, Šenčurju, Kranju in na Blegošu, ki je ena redkih grajenih sekcij v gorah. Sekcija leži prav na vrhu 1564 m visokega Blegoša, vkopana v zemljo. V zemljanki sta dve delovni mizi za sprejemno-oddajne aparature, mala zložljiva kuhinja ter tri ležišča. Sekcijo največkrat uporabljajo za tekmovanja na UKV področjih in to od meseca marca (ko je na Blegošu snega še dovolj za prijetno smuko) pa do pozne jeseni — meseca novembra.

In na koncu ne smemo pozabiti tudi na sodelovanje kluba z občinskimi organi za LO in DS. Radioklub sodeluje z upravnimi organi za LO, teritorialno obrambo, civilno zaščito in službo za opazovanje in obveščanje. Sodelovanje poteka predvsem na podlagi podpisanih sporazumov, ki zajemajo usposabljanje mladih pred odhodom na služenje vojaškega roka in vojaških obveznikov, razporejenih v zgoraj omenjene sestave. Sporazumi zajemajo tudi sodelovanje na tehničnem področju. Radioklub s svojimi člani sodeluje tudi na raznih akcijah, ki jih organizirajo posamezne sestavine SLO.

Borivoj Nežmah

Bernardu

Obnemeli smo, ko smo izvedeli, da te ni več med nami. Iščemo besede, s katerimi bi se radi poslovili od tebe, skromnega in tovariškega delavca, vendar jih ne najdemo. Preveč kruto in nenadno te je pokosila smrt, da bi jo lahko sprejeli kot naravni zaključek življenjskega kroga.

Morda zato, ker se zavedamo, da se nismo poslovili samo od sodelavca, temveč tudi od prijatelja, ki je življenje zajemal z vso polnostjo osebnosti, ki se je s prirojeno vztrajnostjo in trdno voljo zgradil v moža, očeta in soproga.

Vemo, da sta otroka izgubila ljubečega očeta, žena dobrega moža, starši dragega sina, mi tvoji sodelavci pa prijatelja in sodelavca, ki nam je vsem še v zadnjih trenutkih pokazal, kako je treba živeti in delati.

Še vse preveč svež spomin na tvojo prisotnost med nami nam jemlje besede, s katerimi bi se ti radi zahvalili. Ostalo je še veliko nedorečenega, tvoji načrti in želje.

Za nas je to obveznost, ki te bo za trajno vezala v našo sredino.

Sodelavci
TOZD Naprave za energetiko

Zahvala

Ob izgubi drage mame

Neže Rogina

se zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem iz GPP TOZD Števcu za izrečena sožalja, darovano cvetje in denarno pomoč.

Sin Jurij

Anton Tomcu

Ko ugasne življenje, se sprašujemo, kaj bi lahko storili, da do tega ne bi prišlo. Vsak pri sebi išče poti mimo dejstev. Vendar čas teče naprej in ga ni mogoče premakniti nazaj. Človekovo spočetje je povezano z naključjem, prav tako kot je z naključjem žal večkrat povezana tudi smrt. Težko se je sprijazniti z dejstvi in človek se sprašuje, kaj je življenje in kaj je smrt ter katera nitka je med njima.

Ob nenadni ugasnitvi tvojega življenja nismo mogli verjeti resnici. Velika žalost je presunila vse nas, ki smo te poznali, s teboj delali, živeli in te imeli radi. Tvoje mlado življenje je bilo polno upov in

načrtov za prihodnost. Tvoja velika delavnost je rodila rezultate tako v službi kot tudi doma. Spodbude za napredek, ki si jih izražal vsak trenutek, so zadosten dokaz vrednosti tvojega življenja. Med sodelavci in prijatelji si bil poznan kot vesten delavec, dober tovariš in pošten državljan.

Tvoje življenje je bilo močno navezano na Belo krajino in njene ljudi, kar si še posebej pokazal med študijem v Ljubljani. Veliko prijetnih ur si najraje prebil v družbi belokranjskih študentov. Utrdile so se vezi med nami in nas vse skupaj po uspešnem študiju pripeljale nazaj v rodni kraj. Nikoli nismo pomislili na kaj takega, kar bi lahko pretrgalo te vezi. Žal, življenje je kruto in moramo se sprijazniti z resnico.

Z DO Iskra si bil povezan že kot štipendist v srednji šoli in tudi na fakulteti, kjer si pridobil znanja, da bi jih potem ustvarjalno uporabil pri razvoju naše DO. Zaposlil si se 25. 4. 1983 v razvojnem oddelku, kjer si opravljal dela in naloge razvijalca. Nekaj časa si uspešno opravljal tudi dela in naloge vodje tehnologije v TOZD 4. Vrnil si se v razvojni oddelek med svoje prve sodelavce, kjer si z zagnanostjo, pridnostjo in delavnostjo razvijal nove izdelke. Na tvoji delovni mizi je ostalo še veliko praznih listov. Žal tvoje ideje in tvoje zamisli niso dokončane in težko bo zapolniti vrzel, ki je nastala ob nenadni prekinitvi tvojega življenja. Pogled na tvojo delovno mizo in tvoje izdelke nas bo vedno spominjal na tebe in tvoje neizpolnjene načrte.

Za ves tvoj trud, ki si ga dal kolektivu in družbi, se ti poslednjič zahvaljujemo. Vsem tvojim pa v imenu celotnega kolektiva Iskre izrekamo iskreno sožalje.

Sodelavci
KONDENZATORJEV SEMIČ

SOZD Iskra — Komisija za nagrajevanje uspešnih diplomskih in magistrskih nalog

v skladu s Pravilnikom o nagradah in priznanjih ISKRE

objavlja razpis

Nagrada za uspešne diplomske in magistrske naloge

Namen nagrajevanja: je spodbujanje povezovanja študentov z organizacijami združenega dela in seznanjanje z njihovim bodočim delom, študentom omogočiti stik z raziskovalnim delom in konkretnimi nalogami pod strokovnim vodstvom profesorja—mentorja na šoli in strokovnjaka—mentorja v organizaciji združenega dela ter vzpodbujati zanimanje za reševanje problemov, ki se pojavljajo pri delu in poslovanju v organizacijah združenega dela Iskre.

Pogoji: v poštev pridejo naloge na končani višji šoli ter diplomske in magistrske naloge, ki so bile opravljene v letu 1985 in niso kandidirale v lanskem letu in naloge, opravljene v letu 1986 do zaljučka razpisa. Za nagrado lahko kandidirajo samo naloge, ocenjene z oceno prav dobro in odlično.

Naloge se ocenjujejo z vidika: izvirnost in praktična uporabnost, koristnost naloge za Iskra, zamenjava tujih materialov in opreme z domačimi. Prednost imajo naloge s programskega področja SOZD ISKRA. Vse informacije prejmete v Skupnih službah SOZD Iskra ali kadrovske službah delovnih organizacij Iskre. Skupaj s prijavnico, ki jo dobijo kandidati v vseh kadrovske službah Iskre in tajništvišol, dostavijo kandidati izvod naloge najkasneje do 1. oktobra 1986 na naslov: Skupne službe SOZD ISKRA, Trg revolucije 3, Ljubljana (nagrada za uspešne diplomske naloge).

Nagrade: Podelili bomo do 10 denarnih nagrad v višini 60.000 din. Podelitev nagrad bo decembra 1986.

KOMISIJA ZA NAGRADE

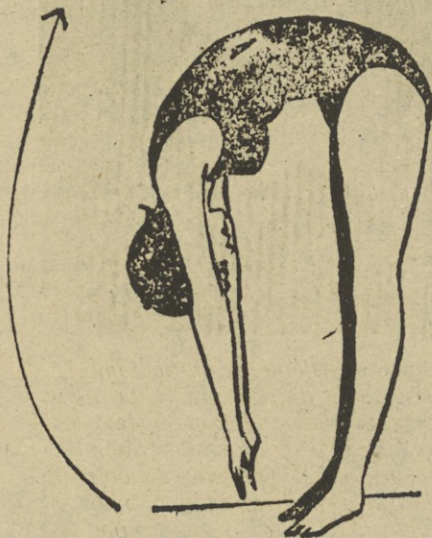
Gimnastika **Naučite se pravilno dihati**

Vsi dihamo slabo, kajti, ne dihamo globoko. Zato vam bomo to pot predstavili nekaj vaj, ki naj bi jih sprejeli v svoje vsakdanje navade, saj vam bodo same od sebe omogočile pravilnejše in predvsem globlje dihati.

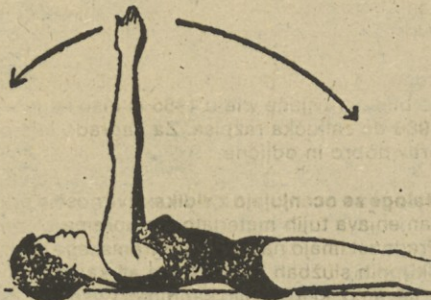
1. Položaj: stoječi, nogi druga ob drugi, z obema rokama pa zamahnite v stran in nato — vdihnite skozi nos. Nato roki stegnite naprej in ob tem nalahno spuščajte glavo k prsim ter kar najbolj ob tem skrčite trebušne mišice. Zdaj izdihnite — skozi nos. Vajo ponovite 20-krat.

2. Položaj: stoječi, nogi skupaj, telo pa zavijte naprej in spustite roki tako, da se bosta dotaknili tal, vse mišice pri tem napnite. Zdaj iztisnite zrak iz pljuč — skozi nos. Nato izravnajte telo in roki dvignite čim bolj navzgor (vertikalno) in globoko vdihnite zrak — skozi nos. Vajo ponovite 20-krat.

3. Položaj: leže na hrbtu, nogi skupaj, roki pa iztegnite ob telesu na straneh. Zdaj izdihnite zrak iz pljuč — kar najbolj skozi nos in napnite trebušne mišice. Nato roki iztegnite nad glavo, razširite prsni koš in trebuh tako, da boste kar najbolj — vdihnili zrak.

4. Položaj: stoječ, nogi stisnjeni druga k drugi, roki visita ob telesu. Zdaj roki vzdignite v višino ramen (v ravno črto!), dlani obrnite proti tlam ter vdihujte zrak — skozi nos. Dobro napolnite pljuča z zrakom in razširite prsni koš. Spustite roki, pesti položite na boke in pri tem izpraznjajte pljuča — skozi nos ter stiskajte hkrati trebušne mišice. Vajo ponovite 20-krat.

